

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 D

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon števil. 50, upravnistva števil. 328

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stolp, peti-vrsta
maloglasov po 150
in 2D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajev št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

V novo dobo.

Konstelacija, ki je nastala z vstopom Nemčije v Društvo narodov, je nekaj čisto novega. V nobeni dobi evropske zgodovine ne najdemo podobne sestave. Združitev Nemčije, Velike Britanije in Francije v eno zvezo v sedanji obliki je dejstvo, ki pomeni začetek povsem nove politične dobe in ob enem popoln prelom z vso politično preteklostjo Evrope. To je zdaj konec tistega »balance of power«, s katerim je Anglija skoz pet stoletij evropski kontinent, če že ne vladala, pa vsaj v bistvu udinjala svojim interesom in svojim svetskopolitičnim ciljem.

Z novo zvezo pa smo se znatno približali tudi formaciji bodočega zapada. Evropa je začela izvajati konsekvence iz gibanja, ki se pojavlja v vseh delih sveta in se čedalje močneje uveljavlja, gibanje, ki gre za stvarjanjem velikih skupin. To bi bila morala Evropa že davno preje storiti, saj so njeni življenski interesi naravnost vpili po preorientaciji in pregrupaciji pod širšimi vidiki, toda na njej je ležala mora dvatisočletne zgodovine, in morala je še-le priti svetovna vojna s svojimi potresi, da je osvobodila zvezane moči.

Zmaga federalistične misli je, ki danes prešinja ves omikani svet. »Zveza« je široko geslo bodočnosti, ne več tesni pojem centralizirane države. Seveda stojimo zaenkrat še-le na pragu novega razvoja mednarodnih odnosov, do popolne regeneracije stare Evrope v duhu zvezne misli, ki se ga je mlada Amerika veliko preje navzela in se zato tudi tako velikopotezno razmahnila, je še morda dolga pot, in razočaranja ne morejo izostati za vse tiste, ki mislijo, da se razvoji dajo preskočiti ali pa — zadržati.

Ta moment na zgledu Nemčije posebno poudarja nemški publicist dr. Schering v svojih premišljevanjih o svetovnopolitičnih perspektivah, ki se odvijajo z vstopom Nemčije v Društvo narodov, in poudarja, da se je zdaj v Ženevi zgodilo nekaj, o čemer bi se leta 1919. niti najdrznejši fantasti ne bili upali sanjati. Toda ženevski akt je le naravni produkt razvoja, ki je bil samo umetno še zadržan. Nemčija je morala pripluti v Društvo narodov, odkar je odločno obrnila hrbet reakciji in krenila na pot napredne politike.

A kakšna bo politika Nemčije v Društvu narodov? Na zborovanju nemških nacionalistov je rekel njih vodja grof Westarp: Nemčija mora v Društvu narodov delati nemško politiko. K temu pravi dr. Schering: Stvari, ki so samoumevne, si človek misli, a jih ne izreče. Nemčija mora v Društvu narodov delati veliko več kot pa samo nemško politiko; delati mora pravično politiko, potem bo delala modro politiko in potem po koristila ne samo sebi, ampak Evropi in vsemu svetu. Po njegovem mnenju se bo moralo Društvo narodov posvetiti predvsem enemu velikemu cilju: pridobiti tudi Rusijo. To se more, če se sploh dá, doseči le potom Nemčije. Nemčija s svojim vstopom v Društvo narodov zato še ni zapadno orientirana. Sploh so gesla kakor zapadna in vzhodna orientacija izgubila svojo veljavo, to so samo še rekviziti preteklosti in premagane dobe. Nemčija je vodila svojo samostojno politiko nasproti bivši antanti in Rusiji: Nemčija je podpisala rapalsko pogodbo in je vstopila v Društvo narodov. Obe ti dejstvi se dasta prav lahko združiti v višji edinični novo se stvarjajoče politične terminologije bodoče Evrope.

Dr. Schering opozarja, kako se danes čedalje vidneje opredeljujejo planetarčni prostori: Amerika, Avstralazija, Evropa-Afrika, kot velike zvezne tvorbe. Še niso te grupacije povsod stvorjene in še je dosti tlečih ognjišč, ki morejo razdreti ali pa dovesti do novih združitve. Toda evropska grupacija se zdi da je v svojih obrisih zaenkrat vendarle že dosegla gotovo stabilnost, ki se je s pristopom Nemčije moralno brez dvoma silno okrepila. Zdaj velja stare misli preliti v nove oblike. Ženevski akt na 8. septembra je porinil svetsko uro naprej, in nič ni zanimivejše kot vtis na nemško reakcijo. Ona čuti zdaj sama, da je zamudila priključek in bi ga spet rada našla. Toda njena izolacija je tu ravno tako naravna kakor je izolacija reakcije po vsej Evropi. — Kar se tudi pri nas v Jugoslaviji z vsakim dnem bolj vidi.

Danes zadnji dan za oddajo volivnih glasovnic

Vlada popolnoma desorientirana.

Belgrad, 20. sept. (Izv.) Odkar se je vrnil predsednik vlade Nikola Uzunović z Bleda v Belgrad, kjer ni imel uspeha z nameravano rekonstrukcijo vlade, je zavladalo v političnem življenju popolno zatišje. Vlada je brez dvoma popolnoma desorientirana in ne ve, kaj naj bi storila. Položaj postaja dan na dan bolj zamotan. Lep dokaz za to, da predsednik ministrskega sveta ne ve, kam naj bi se obrnil, je to, da je za danes popoldne ob 5 sklical časnike. Hotel jim je dati obširno

izjavo o političnem položaju. Kakor se misli, je hotel po svojem nedavnem neuspehu s tem popraviti svoj položaj in pripraviti tla za nove kombinacije. Uzunoviča pa ob napovedanem času ni bilo, ampak je prišel šele ob pol 7. Na vprašanje časnika, kaj je z izjavo, je odgovoril, da jo danes ne more dati. Napovedal pa je ponoven sestanek za jutri ob 5 popoldne. Uzunović se očitno nadeja, da bo jutri toliko orientiran, da bo mogel dati običajne izjave o političnem položaju.

Pašiču je zopet slabše.

Belgrad, 20. sept. (Izv.) Kakor poročajo iz Cavtata, se je Pašičevo zdravje zopet poslabšalo, tako da ne more zapustiti sobe.

Cavtat, 20. sept. (Izv.) Sem je prispel Vladimir Martinac, odvetnik Rade Pašiča v Belgradu, da obišče Rade Pašiča in Nikolo Pašiča v zvezi z vprašanji anketnega odbora o raznih korupcijskih aferah. Po dolgih konferencah je odpotoval v Belgrad z instrukcijami za Pašičeve prijatelje, ki so člani anketnega odbora. V Cavtat je prispel tudi bivši

načelnik belgrajske policije Ljubiša Lazarević, ki je dosedaj vedno Pašiča spremljal na potovanjih. Z njim je prispelo 10 agentov v civilu, da bodo stražili Pašičevo hišo. Iz Pašičeve okolice se je zvedelo, da je Pašič danes ponovno obolel in moral leči v posteljo. Radi tega je Pašič danes izjavil, da želi, da ne pride nihče k njemu, ker hoče biti v popolnem miru. Splošno se misli, da Pašič ne bo mogel še tako kmalu na pot.

Slabo gospodarstvo v državnih podjetjih.

Belgrad, 20. sept. (Izv.) Na današnji seji fin. odbora je referent Svilarke centrale poročal o delovanju centrale in o delu za povzdigo svilarstva. Nato se je prečitalo poročilo komisije, ki je meseca marca pregledala tovarno za svilo. Posl. Pušenjak je opozarjal na porazno ugotovitev v poročilu, kako so se n. pr. sestavljale bilance brez zaključenih knjig, katere se niso redno vodile. Pri pregledu tovarne pred več leti za časa ministra

Kojiča se je zahtevala sprememba v poslovanju teh tovarn, toda ostalo je pri starem. Poslanec zahteva, da se preide od besed in komisij k dejanjem, sicer je škoda za vsako delo fin. odbora. Prevladovalo je mnenje, da je najboljša, da državna podjetja čimprej preidejo v zasebne roke. Jutri se bo finančni odbor podal v Pančevo in pregledal tovarno za svilo.

Stribrny izključen iz Narodne socialistične stranke.

ČESKI KULTURNO BOJNI JUNAK KOT PATRIOT.

Brno, 20. sept. (Izv.) V sobotni seji Narodnosocialistične stranke, ki pripravlja predloge za strankin kongres, je bil predlog za izključitev poslanca Střibrnaya, posl. Trnoblanskýja, ministerjalnega svetnika Šimeka in bivšega glavnega urednika »Česke Slovo« ing. Schwarza sprejet s 95 proti 42 glasovom. Izid glasovanja je večina sprejela z gromovitim odobravanjem, manjšina pa je med glasnimi protesti zapustila sejo. S 131 glasovi proti 31 je bilo sprejeto, da se odobri poročilo preiskovalne komisije in strankinega predsedstva glede spora Klofač - Střibrny. Seje se je udeležilo 187 delegatov. Senator Klofač je izjavil, da na strankinem kongresu ne bo prišlo do ničesar osebnega ali nizkega in da bo stranka tudi nadalje ostala podpornica republike.

Silno nerodno je za Střibrnega to, da so »Lidove Noviny« ravno v sedanji njegovi nesreči priobčile dokaz njegovega nacionalizma. List priobčuje monogram telefoničnega razgovora med knezom Thunom in ministrskim predsednikom Střirghom 26. julija 1914. — Iz monograma je razvidno, da je Střibrny dal avstrijski upravi obljubo, da bo njegov list »Česke Slovo« pisal mirno in domoljubno, če Střibrnyju ne bo treba iti k vojakom. Střirgh je odgovoril, da se na to ponudbo ni treba ozirati. (Nov dokaz, da so liberalni ultranacionalni junaki vsak dan na prodaj, z vsem svojim hura-nacionalizmom vred. Střibrny je namreč najzagrizenejši sovražnik vsega katoliškega in je sedaj voditelj čeških fašistov.)

Dogovor med Briandom in Stresemannom.

Ženeva, 20. 9. (Izv.) Briand in Stresemann sta se dogovorila, da bodo v oktobru začeli experti razpravljati o sledečih vprašanjih, ki tičejo likvidacije spornih vprašanj, ki so ostala kot posledice vojnega stanja: 1. Izpraznitev Porenja po zavezniških četah. 2. Kako in kdaj naj odkupi Nemčija saarske rudnike nazaj. 3. Mobilizacija gotovega dela nemških železniških obligacij, ki so bile danes na podlagi Davesovega načrta na reparacijski konto Nemčije. Francija hoče svoj del nemških obligacij dobiti na trg za utrditev svoje valute.

Briand je pristal v principu na dve važni zahtevi Nemčije: 1. Izpraznitev druge in tretje cone v Porenju v najkrajšem času. 2. Izprazni se vse ozemlje ob Saari pred ljudskim glasovanjem, ki se po določbah Versailleskega dogovora mora izvršiti leta 1935.

vanjem, ki se po določbah Versailleskega dogovora mora izvršiti leta 1935.

Stresemann je pristal na tele francoske zahteve: 1. Reorganizacija policijske in vojaške službe po določitih zavezniške vojaške komisije. 2. Nemčija je pripravljena kupiti rudnike v Saari za 12 in pol milijonov funtov šterlingov. 3. Nemčija bi bila pripravljena dopustiti komercializacijo nemških železniških obligacij in jih po dogovorjenem načrtu likvidirati za 75 milijonov funtov.

Pariz, 20. sept. (Izv.) »Quotidien« poroča, da so nastala v francoskem kabinetu nasprotstva glede Briandove politike napram Nemčiji. Položaj bo odločil predsednik Poincaré. O tem sporu poročajo tudi drugi pariški listi.

Konvencija med Italijo in Jugoslavijo.

Zagreb, 20. sept. (Izv.) Po rapalski pogodbi, s katero so se določile meje med Italijo in našo državo, je bilo treba še razdeliti nekatere stvari. Vsled tega se je sestavila paritetna komisija, ki je imela seje od 20. novembra 1925 do večeraj. Teje paritetni komisiji, ki je imela seje v Splitu, je predsedoval Stjepo Mitić. Italijanski delegati so več-

rajo odpotovali v Zader. Sklenilo se je šest konvencij, ki se bodo imenovala splitske konvencije. Konvencije vsebujejo sistematizacijo in razdelitev imovine bivše pokrajine Dalmacije, dalje razdelitev javnega dolga Dalmacije in razdelitev pokrajinskih fondov, sistematizacijo in razdelitev Kreditnega zavoda, sistematizacijo dalmatinskih svetnih zadužbin, razdelitev imetja bivše občine Zader. Šesta konvencija govori o Trgovski in obrtni zbornici v Zadru. Konvencije stopijo v veljavo, čim jih odobrita obe državi.

Zadnji dan za volitve v zbornico za trgovino, obrt in industrijo po pošti.

Danes oddajte volive v zbornico za trgovino, obrt in industrijo zadnje glasovnice na pošto.

Oddajte jih po možnosti priporočeno, da jih bo volivna komisija morala upoštevati, če bi tudi prišle v njene roke kako uro prepozno.

Agitatorji in zaupniki, pazite da nobena glasovnica ne ostane neizrabljena.

Pazite na SDSarske sleparije. Ugotovili smo dva nova slučaja. Volivec je dobil že s pošte glasovnico izpolnjeno s kandidatno listo SDS. Tako kandidatno listo previdno odtrgajte od uradne glasovnice in nalepite Jelačin-Ogrinovo novo listo.

Vsak glas odločuje — stori vsak svojo dolžnost.

DOSLE GLASOVNICE.

V nedeljo je volivna komisija prejela 40 industrijskih, 1083 trgovskih in 2505 obrtniških glasovnic. — V ponedeljek so došle 3 industrijske, 611 trgovskih in 1040 obrtniških glasovnic. — Vsega skupaj je došlo do sedaj 210 industrijskih (52.38 odstotkov), 12.658 (54.86 odstotkov) obrtniških in 5788 trgovskih glasovnic (60.85 odstotkov). Vsega skupaj je došlo 18.656 glasovnic (povprečno 56.7 odstotkov).

ANKETNI ODBOR.

Belgrad, 20. sept. (Izv.) Danes se ni vršila seja anketnega odbora, čeprav je bila napovedana. Ker ni bilo navzočnih dovolj članov vladne večine, seja ni bila sklepna. Prihodnja seja bo v sredo. Odbor bo zaslišal bivšega ministra Risto Jojiča.

Češki uspehi v Ženevi.

Praga, 20. sept. (Izv.) Češko časopisje je polno slave dr. Benešu. Vse mu čestita na izrednem uspehu v Ženevi. Sam Beneš se je o svoji ponovni izvolitvi v svet Društva narodov izjavil: »Moja ponovna izvolitev v svet Društva narodov je izredno priznanje za mojo državo, ki je bila s tem že četrthi izvoljena v svet Društva narodov. To priznanje je toliko večje in pomembnejše, ker je bil vpeljan sedaj nov sistem volitve in se je volilo vse na novo. Moja država bo to zaupanje vedela ceniti in iz njega črpati zadoščenje, da njena velika vdanost in njeno delo za ideje Društva narodov ne ostane nepočlašeno.

Švicarsko in francosko časopisje poudarja, da imajo slovanske države v novem Svetu Društva narodov izredno močno zastopstvo: Poljska, Češkoslovaška in Rumunska kot članica male antante in zastopnica Jugoslavije.

Praga, 20. septembra. (Izv.) Minister dr. Beneš je predsedniku republike brzojavno sporočil, da je bila Češkoslovaška republika ponovno izvoljena v svet Društva narodov na predlog Anglije in Francije ter ob pritrditvi Nemčije in drugih držav, dasiravno ta republika sploh ni kandidirala. Na ta brzojav je Masaryk odgovoril: »Vaš brzojav je zelo razveselil in tudi Vi ste lahko veseli. Priznanje Evrope, da celega sveta ste si zaslužili s svojim znanjem, poštenostjo, koncilijantnostjo in vztrajnostjo. Vi ste razumeli konkretizirati in praktično udeležiti naš češki humanitetni program Vas je vodil v notranji in zunanji politiki Havliček. Vsi pošteni in pametni državljani bodo veseli in podkrepljeni s priznanjem, ki ste ga vi dobili. Resnica zmaga.

Briandu, Chamberlainu, Cecilu, Stresemannu in Ninčetu moj srčni pozdrav.

T. G. Masaryk.

BALKANSKI LOCARNO?

London, 20. sept. (Izv.) Atenski dopisnik »Daily Telegrapha« poroča, da se zakasneli prihod grškega zunanjega ministra v Ženevo mnogo komentira. Njegov prihod smatrajo kot pričetek za pogajanja z balkanskimi zunanjimi ministri in sklenitev balkanske locarnske pogodbe. To mnenje potrjujejo tudi vesti o prihodu Venizelosa in bivšega zunanjega ministra Politisa.

Baldwin znova posreduje.

London, 20. septembra. (Izv.) Ministrski predsednik Baldwin se je sestal s predsednikom podjetnikov Williamsom in nato pozval k sebi zastopnike rudarjev Herbertom, Smithom, Cookom in Richardsom, ki so ostali pri njem od 11. ure dopoldne do 7. ure zvečer. Uspeh pogajanj je Baldwin ugotovil v sledečem pismu: Vi ste izjavili, da ste pripravljeni pogajati se glede znižanja plač. Po skrbnem preudarku smo ugotovili, da je ta pogoj dovoljna baza, da se morejo začeti pogajanja s podjetniki. Zveza podjetnikov pa je silno odločno odklonila z Vami vsaka pogajanja o plači, o delovnem času in o pogodbi za celo državo. Sedaj vlada nima moči, da bi pogajanja izsilila. Zato predlaga, da naj se sklepne pogodbe za posamezne distrikte. Vse te pogodbe bi varovala načela celotne državne pogodbe, vlada pa bi zavarovala enotnost s tem, da bi se ustanovilo obvezno razsodišče.

Spomenik dr. Karlu Luegerju.

Dunaj, 20. septembra. (Izv.) Bivšemu krščansko-socialnemu dunajskemu županu dr. Karlu Luegerju je Dunaj včeraj postavil spomenik. Dr. Karel Lueger je početnik krščansko-socialnega političnega gibanja in ustanovitelj krščansko-socialne stranke. Dr. Lueger je ena najpomembnejših osebnosti v zgodovini zadnjih desetletij Avstrije. Največje zasluge ima Lueger za mesto Dunaj. Leta 1875. je bil kot mlad odvetnik izvoljen v dunajsko mestno zastopstvo. Od tedaj je bil v občinskem svetu neprestano do svoje smrti. Le leta 1876. je vsled spora z županom za kratko dobo mandat odložil. Leta 1885. je bil Lueger izvoljen v državni zbor. V začetku je pripadal liberalni stranki, že zgodaj pa je postal njen najodločnejši in najnevarnejši nasprotnik. Kmalu je postal voditelj krščanskega gibanja. Leta 1895. je Lueger dobil večino v mestnem občinskem svetu, bil je izvoljen za župana, pa je izvolitev odklonil. Ko je bil še isto leto ponovno izvoljen, cesar ni izvolitve potrdil. Tudi na tretjo izvolitev je vlada odgovorila z razpustitvijo občinskega sveta, češ da ta dela proti najvišjemu mnenju. Že naslednje leto pa je bil dr. Lueger zopet izvoljen. Tedaj ga je cesar Franc Jožef pozval k sebi in ga povabil naj v interesu samouprave mesta odkloni izvolitev. Dr. Lueger se je uklonil in sprejel mesto prvega namestnika. Že po petih mesecih pa ga je občinski svet zopet poklical na župansko mesto in tedaj je končno njegova izvolitev dobila tudi cesarjevo potrdilo. Tisti dan, ko je bil dr. Lueger prisegel svojo službeno prisego, je bilo vse mesto Dunaj svečano razsvetljeno. Leta 1902. je bil šešest izvoljen za župana, dve leti poprej pa za častnega občana. Dne 10. marca 1910. je dr. Lueger umrl kot dunajski župan. Doba njegovega župovanja pomeni zmago krščansko-socialne stranke v dunajski občini, borbo proti judovstvu, pomeni ogromno socialno delo, ta doba je čas največjega napredka Dunaja.

Strahovit orkan v Floridi.

Newyork, 20. sept. (Izv.) Pri strahovitem orkanu, ki je divjal ob floridski obali, je prišlo ob življenje nad 500 oseb. V Miami je orkan zahteval 87 smrtnih žrtev. Obal je poškodovana na razdaljo 60 milj. Škodo cenijo nad 100 milijonov dolarjev.

Washington, 20. sept. (Izv.) Načelnik mesta Jacksonville je zaprosil za 500 mož državne policije, katere naj se odpošlje v mesto Miami, kjer so strašne razmere. Ceste so polne razbitih avtomobilov in pohištva. Voda je stala na ulicah nad 4 čevlje visoko. Nad 250 ladij, parnikov, čolnov in jaht, ki so bile v luki, je poškodovanih.

Jacksonville, 20. sept. (Izv.) Po zadnjih poročilih o orkanu v Floridi znaša število mrtvih 1215, poškodovanih pa je več tisoč oseb.

Newyork, 20. sept. (Izv.) Kakor poročajo, je orkan na Floridi, ki je divjal s hitrostjo 320 milj na uro, trajal nad 9 ur. Mestu Mirami so danes jutraj nudili prvo pomoč došli aeroplani, avtomobili in reševalni vlaki. Promet z mestom je sedaj deloma že upostavljen. Škoda, povzročena po orkanu, ni še natančno ocenjena. Cenitve navajajo vsote do 124 milijonov dolarjev.

KONFERENCA RADI TANGERJA.

London, 20. sept. (Izv.) Dopisnik »Daily Telegrapha« piše k tangerskem vprašanju, da Francija ni nasprotna sklicanju mednarodne konference vseh držav, ki so podpisale dogovor v Algeirasu. Angleško zunanje ministrstvo se bo v tej zadevi pridružil francoskemu stališču.

STIPENDIJE DRUŠTVA NARODOV.

Zeneva, 20. sept. (Izv.) Druga komisija Društva narodov (tehnična organizacija) je sklenila na današnji seji, da pospeši svoje delo. Po poročilu Loucherja o svetovni gospodarski konferenci je komisija prešla na poročilo o mednarodnem intelektualnem sodelovanju. Avstrijski zastopnik je predlagal, naj se omogoči dijakom študij v Zenevi s posebnimi stipendijami Društva narodov. V to svrhu naj se osnuje poseben fond. Dijaki, ki bodo studirali v Zenevi, bodo potem mnogo lahko delovali za idejo Društva narodov. Ta predlog avstrijskega delegata je bil v komisiji sprejet.

Velik tabor mož in fantov kranjskega okraja v Velesovem

DNE 3. OKTOBRA 1926.

Vabimo vse može in fante kranjskega okraja na veliko javno prireditev, ki se bo vršila na rožniviensko nedeljo dne 3. oktobra t. l. pri Materi božji v Velesovem. — Ob 9 v cerkvi služba božja, pri kateri pridiguje vseučiliški profesor g. dr. Gregorij Rožman. Po končani službi božji na prostem pred cerkvijo velik tabor.

Prvi govori g. narodni poslanec dr. Jos. Hohnjec iz Maribora o vprašanju vera in politika. Mladinsko vprašanje obravnava g. dr. Josip Basaj, ravnatelj Zadrzne zveze v Ljubljani, urednik »Slovenca« g. Fran Terseglav pa govori o predmetu: kmet, steber Cerkve in države.

Ker je to naša edina večja prireditev letošnjega leta v kranjskem okraju, vabimo k prav obilni udeležbi vse naše može in fante. Vabljeni in dobrodošli pa so tudi iz drugih sosednjih okrajev.

KZ za kranjski okraj.

Shodi SLS

Preteklo nedeljo sta se vršila dobro obiskana shoda SLS v Hinjah in v Smuki. Na obeh shodih je posl. dr. Kulovec obširno poročal. Zborovalci so odobrili politiko SLS. Isti dan se je vršil shod v Ambrusu.

Na Dobovcu pod Kumom je poročal posl. A. Sušnik svojim volivcem. Po dopoldanski službi božji se je zbrala vsa župnija pred cerkvijo, da je slišala svojega poslanca. Sprejeta je bila soglasno zaveznica posl. Sušniku in Jugoslovanskemu klubu.

V Rudniku pri Ljubljani je poročal posl. Fr. Smodej na dobro obiskanem političnem shodu.

Beleške

»Jutrova« polemika. »Jutro« smo dokazali, da piše nezmisel in neresnico, ko trdi, da je SLS cerkvena organizacija. Namesto pa, da bi naše dokaze vsaj skušal na resen način izpodbiti, prihaja enostavno s stokrat razkrinkanimi lažmi. Tako pogreva laž, ki jo je bil svoj čas prinesel neki obskuren list, da je Pij X. hujskal Avstrijo na vojno proti Srbiji. Neglede na to, da je Vatikan to laž takoj najodločnejše zavrnil, je vsako prizadevanje, ki bi hotelo papeža Pija X. ponižati v politične spletke, popolnoma zaman. Svet ve, da je bil Pij X. svetnik in da je bila njegova beseda in vse njegovo delo posvečeno miru in ljubezni med narodi. Če »Jutro« meče blato tudi proti njemu, le kaže, kakšnih sredstev se SDS poslužuje v svojem tisku.

»Jugosloveni.« Samostojnodemokratski listi se zavzemajo za tiste Slovence, ki se — iz golega patriotizma seveda — vpisujejo v rubriki »narodnost« v javne listine za »Jugoslovene«. Pravijo, da se bomo morali že navaditi na to ime. Nam to seveda ne prihaja na misel in bomo slej ko prej vsakega, ki zavrne pošteno ime svojega naroda, smatrali za odpadnika. Hiperpatriotična gospoda naj gre le med Srbe krošnjari s svojim jugoslovenstvom — tam ji bodo že pokazali, kaj se pravi hoteti zatreti srbsko ime.

Kolika sreča bi bila... piše »Jutro«, ako bi »rimska cerkev z enim mišom odstrigla življenja nitko naši SLS...« Kolika sreča za vse — pravi »Jutro« in dviga proti nebu oči — sreča pa še prav posebno za duhovščino, »ki bi se s tem tako rekoč povrnila k svojemu narodu.« (H kateremu narodu li???) In bi to bilo tudi v samem »interesu cerkve.« Če pa že »rimska cerkev« noče napraviti niti tistega enega miša, s katerim bi odstrigla »življenja nitko naši SLS«, potem naj vsaj duhovščina premeta svoj »grozni strah pred ordinarijatom«, zbere skupaj vso svojo močlastost in »prinese narodu oljko miru in sprave s tem, da likvidira SLS«. — Oh, Moric, Moric, velika je tvoja pretkanost, a še večja je tvoja otroška neumnost.

Silno se ponujajo v vlado, »klerikalci« seveda, tako si daje zopet poročati »Jutro« iz Belgrada, kakor je poročalo doslej že tisočkrat. Dr. Korošec »se pripravlja na kaptulacijo zato, ker se nahaja v velikih škripcih v Sloveniji. Nevzdržnost njegovega položaja je videti že po tem, da se tako silno ponuja.« »Jutro« oznanjuje že sedem let, da stoji SLS tik pred razsulum in da hlasta za udeležbo v vladi kot za zadnjo rešilno bilko. Res ni bilo potrebno, da to pesem, ki jo poje že sedem let, odeva v plašč izvirnega telefonskega poročila iz Belgrada. Nekoliko novejši bi bilo že poročilo, da se Pribečevića in njegovih pri nobeni kombinaciji niti ne spomnijo. No, radi verjamemo, da »Jutro« tega ne bo poročalo. Naj le poje svojo pesem naprej, mi se pa smejemo.

Jugoslovanska tiskarna je »Jutro« trn v peti. Koliko jo je že denunciralo na zgoraj in spodaj, kolikokrat je že upalo, da je bo konec — tako ali drugače. Toda vse »Jutro« mine so se izkazale doslej kot slepe, nobena ni hotela eksplodirati. Umevno, da toliki neuspehi bole. Zato tudi ne zamerimo, da »Jutro« tudi v svojem zadnjem uvodniku

stresa svojo jezo nad našo tiskarno in piše, da je »cerkveno podjetje. Dejansko je seveda Jugoslovanska tiskarna čisto gospodarsko podjetje, temelječe na zadržni podlagi in odgovorno zadržnemu zakonu. »Jutro« tega seveda ne bo hotelo slišati in bo ob vsaki priliki še naprej trdilo, da je J. T. cerkveno in škofsko podjetje. Samo prepričano naj bo, da mu to tudi vnaprej ne bo prineslo željenega uspeha.

»Duhovna akcija«, kakor jo misli »Jutro«, »Jutro« zna, če treba, pobožno zaviti oči in zelo vzvišeno govoriti o nalogah vere in cerkve. V nedeljskem uvodniku meni, da bi se morala cerkev »omejiti na duhovno akcijo« in se vrniti k duhovnemu kraljestvu. Dobro vemo, kaj »Jutro« s tem misli. Njemu bi bilo všeč, da bi se vsa duhovščina zaprla v cerkve in zakristije in prepustila ljudstvo in vse javne zadeve enostavno dr. Zerjavu in Pribečeviću.

Občni zbor ljubljanske sekcije Prof. društva

Naši profesorji so imeli v nedeljo 19. septembra občni zbor svoje stanovske organizacije v Ljubljani. Zborovanje je zavzemalo vse dopoldne in popoldne; trajalo je celih sedem ur. Poleg običajnih formalnosti je bilo na dnevnem redu trije referatov in vrsta samostojnih predlogov. Za predsednika je bil soglasno izvoljen dosednji predsednik profesor Jeran; tudi ostali odbor je ostal isti, samo namesto prof. Dolenca, ki se je za zopetno izvolitev zahvalil, je bil izvoljen prof. Prebil, ker bi bila sicer I. drž. gimn. v Ljubljani v odboru brez zastopstva; v nadzorstvo je bil izvoljen prof. Osana.

Na občnem zboru je bilo troje referatov. Referent v ministrstvu prof. Lapajne je poročal o uradniškem zakonu in njega uporabi s posebnim ozirom na profesorje. Predavanje je bilo za pojasnitev sedanjega dostikrat zamotanega pravnega položaja profesorjev tako važno, da je občni zbor sklenil, da se bo predavanje natisnilo, in sicer ali v Glasniku ali pa v samozaložbi sekcije. Predavanje bodo torej imeli profesorji prej ali slej natisnjeno v rokah, zato se tu ne bomo obširneje bavili z njim. Širšo javnost bo zanimala samo statistika srednješolskih profesorjev v naši državi. Vseh oseb, ki poučujejo na srednjih šolah, je 3725; od teh jih je samo pičlih 2000 izprašanih za srednje šole, in sicer 175 ravnateljev, 1245 profesorjev in 570 suplentov, to je 53%. Med neizprašanimi je tudi 115 učiteljev osnovnih in meščanskih šol. Ker poučujejo v Sloveniji skoro brez izjeme samo izprašane moči, bodo v naslednjih letih dobivali absolventi ljubljanske univerze službo predvsem v drugih pokrajinah države. Nato je poročal prof. dr. Brežnik o mednarodnem proforskem kongresu v Zenevi. To predavanje je bilo tudi za širšo javnost zanimivo. Profesorji so se namreč bavili z vprašanjem, kako naj šola podpira mirovne težnje Društva narodov. Naglašalo se je, da bodoči svetovni mir bolj zavisi od šole nego od politikov in diplomatov. Treba je za mirovno idejo pridobiti javno mnenje vseh kulturnih narodov. V ta namen je zlasti treba preurediti zgodovinski pouk. Zgodovinske knjige ne smejo biti polne sistematične gojitve medsebojne mržnje, kakor jo n. pr. sedaj goji v šolskih knjigah Grška do Bolgarov in Turkov. (Pri tem se spominjamo na zahtevo Panevropcev, naj bodo učne knjige za pouk zgodovine v glavnem v vseh državah enake, tako da se ne bodo posamezni narodi učili vsak svoje »španske« zgodovine, kakor imenuje Zielinski tako za posamezno državo prikrojeno, dostikrat potvorno zgodovino.) Predavanje prinašamo v celoti radi informacije o mirovni težnji srednje šole in Društva narodov.

Posebno obširna razprava se je razvila o tretjem referatu: o referatu ravnatelja Hočevarja o poenostavitvi šolske administracije. Ljubljanska sekcija je izdelala namreč popolnoma nov načrt šolske administracije, ki ga bo predložila glavni upravi v ministrstvu. Predlagajo se dalekosežne reforme: odpravijo se trimesečja in zopet uvedo polletja; šolsko leto se razdeli na štiri konferenčne dobe; dalekosežnega pomena je soglasno sprejeta zahteva, naj se za učence, ki bi dobili slab red iz vedenja ali pridnosti ali ki bi padli koncem tečaja, oz. koncem šolskega leta, uvede globa 200 Din, ki se plača v obliki kolk. Profesorji so sklenili to zahtevo radi tega, ker jih uči izkušnja, da se dijaki ob pričetku šolskega leta zanemarijo dostikrat baš radi tega, ker ni nikake kazni za slab uspeh koncem I. in II. trimesečja. Res bo radi tega ta ali oni zanikrni ali nenačrtni dijak opustil nadaljnje študiranje že v nižjih razredih, kar bo pa samo koristilo šoli in navadno tudi tistemu dijaku samemu; kajti bolje se bo počutil pri obrti in tudi gmotno si bo ustvaril lahko boljše eksistenco, nego bi jo mu dalo duševno delo v dobi, o kateri velja kakor še nikdar poprej Prešernova beseda: »Učeni stan je zaničvan«. Referat je bil izdelan z minuciozno natančnostjo; referent je načrtal tudi vzorce novih tiskovin, tako da ima ministrstvo možnost, da lahko novi način administracije hitro uvede, oziroma ga samo kakorkoli predela. Glavna skrb, ki je mučila zborovalce, je bila ta: ali bodo v ministrstvu po-

svetili toliko truda novemu načrtu administracije takrat, kadar jo bodo skušali izboljšati, kakor ga je posvetila temu vprašanju ljubljanska sekcija. Tudi ta referat bo bržkone izšel v Glasniku.

Proti globi bi se mogel kdo sklicevati na ustavo, češ, da je pouk brezplačen. Pouk ostane tudi nadalje brezplačen za vse, ki se hočejo res učiti; spremeni se samo način kaznovanja učencev. Dejansko je ministrstvo globo za učence že itak uvedlo koncem lanskega šolskega leta. Tisti dijaki, ki so bili po drugem trimesečju odpušteni, so morali plačati koncem šolskega leta za izpit iz vsakega predmeta 30 Din takse, ki je seveda niso prejelji izprašajoči profesorji, ampak državna blagajna v obliki prodanih kolkov.

Iz množice samostojnih predlogov jih omenjamo samo par. Sklenilo se je, da bo ljubljanska sekcija pristopila k Osrednji zvezi državnih nameščencev v prepričanju, da more samo strunna organizacija vseh državnih uslužbencev preprečiti, bolje rečeno: odpraviti sedanjo popolno proletarizacijo uradništva. Trije pododbori so ponovno predlagali, naj tako zvani Pomožni fond ostane v upravi ljubljanske sekcije, kar je bilo že itak sklenjeno pred dvema letoma. Zahtevala se je zgraditev novega poslopja za gimnazijo v Murski Soboti. Suplente naj v začetku vsakega šolskega leta imenuje veliki župan, ne pa ministrstvo, ker uči izkušnja, da ministrstvo v začetku šolskega leta ne more obvladati svojega dela in tako povzroča nerednosti v pouku ob začetku šolskega leta.

38. redna velika skupščina »Družbe sv. Cirila in Metoda«.

V nedeljo se je vršila v Rogaški Slatini velika redna skupščina »Družbe sv. Cirila in Metoda« ob velikem številu udeležencev, ki so došli iz mnogih krajev Slovenije.

Zborovanje se je pričelo jutraj z lepo povorko od kolodvora do Zdraviliškega doma, nakar se je vršil najprej zaupni sestanek društvenih funkcionarjev, nato pa ob 11 dopoldne v nabito polni dvorani Zdraviliškega doma redna velika skupščina. Skupščino je otvoril predsednik g. Andrej Senekovič. Predsednik je najprej pozdravil vse navzoče in mnogobrojne zastopnike, nato pa razložil historijat družbe, ki praznuje sedaj štiri desetletnico svojega obstoja. Družba je bila ustanovljena kot protitež raznim potujočim »Schulvereinen«, »Südmärken« in »Patrias« ter beleži mnogo odličnih uspehov na polju narodno-obrambnega šolstva.

Predsednik se spomni še vseh onih premikulih, ki so si stekli zaslug za CMD, zlasti onih, ki so volili družbi mnogo sredstev v svoji oporoki.

Sledili so pozdravi in čestitke zastopnikov in sicer dr. Štera v imenu zdraviliške uprave in podružnice CMD v Rogaški Slatini, zastopnika ljubljanskega velikega župana dr. Lončarja, zastopnika mariborskega velikega župana dr. Poljanca, okrajnega glavarja iz Šmarji pri Jelšah dr. Hrašovca in zastopnika občine Rogaška Slatina dr. Kolttererja.

Tajniško poročilo ing. Mačkovička navaja mnoge krivice, ki se gode Slovincem pod Avstrijo in Italijo, kjer so Slovenci oropani nad 570 ljudskih šol, ne všteti mnogih srednjih in drugih šol. In to se godi kljub raznim svoječasnim zagotovilom.

Blagajniško poročilo notarja g. Hudovernika navaja dohodke in izdatke CMD. Glavni dohodki so iz prispevkov podružnic, prodaje vžgalice, volil itd. Manjši so dohodki iz društvenih nabiralnikov, prodaje narodnega koleka itd. Nato opiše govornik vse naloge, katere je družba vršila tekom svojega obstoja, ter naloge, ki jo še čakajo. Govornik obžaluje premalo zanimanje mladine, zlasti akademske, za družbo.

Na predlog nadzorstvenega člana dr. Ravniharja se odobri blagajniško poročilo.

Pri točki Volitve so bili izvoljeni v vodstvo ravnatelj dr. Janko Kersnik, v nadzorstveni odbor prof. Albert Sič, v razsodišče pa dr. Janko Zirovnik.

Pri slučajnostih je predsednik Senekovič predlagal društvenega blagajnika g. Hudovernika za njegovo dvajsetletno požrtvalno delo družbi v korist za novega častnega člana, kar so zborovalci z aplavzom sprejeli.

Po zaključku občnega zbora se je vršil v Zdraviliškem domu skupen obed, tekom katerega so izrekli več pomembnih in lepih napitnic gg. Hudovernik, župnik Vrhovnik, dr. Ravnihar, predsednik Senekovič in dr. Šter.

Po obedu so si udeleženci ogledali lepe zdraviliške nasade in naprave, pri čemer je šel gostom zelo na roko ravnatelj dr. Šter.

170 OSEB UTONILO.

Calcutta, 20. sept. (Izv.) Po semkaj dospelih vesteh je nek domači parnik, na katerem je bilo 200 oseb, med temi tudi otroci in žene, v morskem zalivu pri Suderbunds nasedel na plitvino. Bilo je mogoče rešiti le 26 oseb, katere so angleški mornarji z ladje »Elephant« potegnili iz valov.

Berlin, 20. sept. (Izv.) Kakor poročajo iz Hannovra se je zvišalo število smrtnih slučajev vsled tifusa na 74.

Kaj se godi doma

Župnik Avguštin Šinkovec †

V Kamniku je 20. septembra ob 3 popoldne umrl preč. g. duhovni svetnik Avguštin Šinkovec. Rodil se je 14. avgusta 1861 v Kamniku. V mašnika posvečen 1885 je služboval kot kaplan po raznih župnijah na Dolenjskem, zlasti več let v Žuženberku pri rajnem dekaniu Mih. Tavčarju, ter pozneje v Stari Loki, kjer je bil po smrti dekana Matevža Kožuha tudi župnijski upravitelj. Kot župnik je deloval na Jesenicah in v Škofji Loki. Leta po prevratu je preživel v pokouju pri svoji sestri v Kamniku. Bil je Cerkev globokovdan in goreč duhovnik. Še v pokouju je prostovoljno 2 vso vno opravljaj službo spirituala pri č. uršulinkah v Mekinjah. Trudil se je povsod tudi za kulturno in materialno povzdigo ljudstva. V mlajših letih je posebno živahno sodeloval pri katoliškem tisku. Bodi mu blag spomin!

Požari.

V nedeljo kmalu po polnoči je izbruhnil na domu žitnega trgovca Titana v Černelovcih pri Murski Soboti velikanski požar. Na lice mesta so prihitele štiri požarne brambe z brizgalnicami, a rešiti niso mogle mnogo, ker je bilo poslopje s slamo krito. Gospodarska poslopja so popolnoma zgorela, od stanovanjskega dela pa so ostale tudi le stene. Škoda je tem večja, ker je zgorela tudi mlatilnica. Kako da je požar nastal in koliko znaša škoda, se dosedaj ni dalo izvedeti. — Skoraj istočasno je bil požar tudi v Noršincih. Zgorelo je eno gospodarsko poslopje.

Zadnji terek popoldne je nastal ogenj pri posestniku Vinku Gortečniku (po dom. Renarju) v Podgori v Kotlah (Mežiška dolina), ki mu je popolnoma upepelil gospodarsko poslopje. V veliki nevarnosti je bila tudi hiša, ki stoji tik skednja, a se je posrečilo požrtvovalnim gasilcem, da so jo rešili, akoravno se je že vnela streha. Pogorelec je zelo hudo prizadet, ker so mu zgoreli vsi gospodarski stroji, veliko drugega gospodarskega ter poljedelskega orodja, vse žito in vsa krma, ki je bila shranjena v skednju. Revez je bil zavarovan komaj za 4000 Din, a škoda cenijo na 70.000 Din. Ogenj so zaneli otroci.

Med zadnjo občinsko sejo celjskega mestnega sveta je prišlo gori v Spodnji Hudinji pri kozolcu P. Majdiča, ki je pogorel do tal. V bližini istega leži tudi lesno skladišče Ivo Catra, ki je bilo v veliki nevarnosti, a se je požarni brambi posrečilo, ogenj omejiti in rešiti skladišče. Škoda, ki je povzročena po ognju, je prav velika, ker je kozolec napolnjen s poljskimi pridelki, v prvi vrsti s krmo. Kozolec je bil ogromnega obsega in je vsled tega tudi škoda še precej velika. Cenijo je nad 100.000 Din. Požarna bramba iz Celja ima pri gašenju veliko zaslug. Poudariti moramo pri tem prednost motorne brizgalne, ki je v teku 4 minut — šteto od poka topa — odpeljala na lice mesta, nakar so v teku nadaljnjih 7 minut odšli še ostali ognjegasci s parno brizgalno na pogorišče. Taki organizaciji, ki tako hitro deluje, vsa čast.

Smrtna obsodba.

Kakor smo že poročali, sta stali te dni pred mariborsko poroto družini Markuzzi in Zemljčič od sv. Jakoba v Slov. gorah. Obdolženi so bili, da so leta 1920. umorili bogatega trgovca in sicer v njihovi kleti, kjer je natakal iz soda sadjevec. Markuzzi je v Zemljčičev s z oro panim denarjem obogatel. Truplo je neka deklica kmalu

potem našla v nekem gozdu. Storičili so bili že v preiskavi, pa so jih morali radi pomanjkanja dokazov izpustiti. Letos sta se za ta slučaj zavzela mariborska detektiva gg. Cajnko in Goršič ter na lastno pest izvršila novo preiskavo, ki je imela ta uspeh, da je sodišče oziroma porota mogla zdaj krivdo popolnoma ugotoviti. V nedeljo zvečer ob 7. uri je bil tozadevni proces končan. Janex Markuzzi je obsojen na smrt na vešalih, njegov brat Jožef in Mihael Zemljčič na dosmrtno poostreno ječo in Ana Markuzzi na tri leta ječe.

Nepojasnjeni zločini.

Služaj Markuzzi, katerega je te dni obravnavala mariborska porota, se je končal, kakor poročamo na drugem mestu, s smrtno obsodbo. Umor, ki se je zgodil pred 6 leti, se je šele sedaj pojasnil.

Zadnje čase se je zgodilo v mariborski okolici več težkih zločinov, toda nobeden še ni pojasnjen, tako dvojni umor v St. Juriju v Slov. gorah in skrivnostni zločin v Scherbaumovem senjaku na Pesnici. Pred nekaj dnevi je moralo sodišče izpustiti vse osumljene, ki so bili zaprti v zvezi z umorom v St. Juriju, ker ni bilo dovolj dokazov.

Enako je s številnimi vlomi v trgovine na deželi. Neznana vlomilska družba ropo že celo leto po Mariborski oblasti. Dosedaj so oplenili nad 10 trgovin ter pokradli milijonske vsote blaga. Roparji so drzni in spretni, blago pa odpelejo z vozovi. Zasledovanja so bila dosedaj še vedno brezuspešna.

Na vsak način bi bilo treba k začetnim preiskavam pritegniti izkušene kriminaliste, s katerimi razpolaga hvalabogu mariborska policija, v varnostni službi na deželi pa jih ni ali jih je premalo.

Zagoneten slučaj.

V nedeljo sta bila prepeljana v mariborsko bolnico delavca Sinreich in Franc Obe iz Fale pri Mariboru. Prvega so našli v nedeljo zjutraj poleg postaje s kroglo v kolenu, drugi pa je bil obstreljen na roki Baje ju je obstrleli neki železniški uradnik. Ni še pojasnjeno, kako se je dogodek izvršil.

Krvav izgređ in pretep v Leonovi kavarni.

V nedeljo zjutraj okoli pete ure je postalo v Leonovi kavarni v Kolodvorski ulici v Ljubljani nenadoma silno živahno in je zavladalo obenem silno nevarno ozračje. Dve družbi ste se sprli in spora se je udeležilo več oseb. Začele so letati po zraku kozarci in steklenice, padale so mize in stoli in naenkrat je nastal silen ropot, vpije, kreg in zmerjanje. Med tem pa je napadel 25letnega hlapca Janeza Rožiča, uslužbenca pri trvdki Knez v Ljubljani, zastopnik neke lesne trgovine in član razpuščene Orjune Caharija in ga udaril s steklenico po vratu. Hlapec Janez pa se ni pustil dosti izživati, umaknil pa se tudi ni več mogel, radi česar je pograbil v silobranu nož in je zamahnil proti nasprotniku. Zadel ga je na vrat in naenkrat je obšla Caharijo, ki se je zgrudil na tla, kri po vratu in prsih. Priskočili so k njemu njegovi tovariši, pred vsemi inženier Marko Kranjc, ki mu je zatisnil rano, in mu tako ustavil krvavljenje. Medtem so poklicali rešilni voz, toda Kranjc ni pustil svojega tovariša naložiti na voz, dokler ne pride zdravnik. In res je skočil eden gostov po dr. Jamarja, ki stanuje v palači Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, ker dr. Jamar nima zvonce, se oddal na cesti kar 5 strelcev iz revolverja. Tako je doktor kmalu prišel in je ugotovil prerez neke žile in odredil, da so Caharijo prepeljali v bolnišnico. Tam pa so ugotovili, da je Caharijeva rana lahka in brez vsake nevarnosti; samo malo krvi je izgubil. Vsi pametni gostje so seveda obsojali take izbruhe in pretepe v javnih lokalih,

ki nam gotovo niso v čast in ponos. Policija je aretirala Rožiča, ki je pri zaslišanju izjavil, da je udaril Caharijo le v silobranu in da si pred nasilnim izživačem res ni mogel drugače pomagati. Ker je navedel za te svoje trditve tudi več prič, ki so ta njegov zagovor potrdile in povedale, da je bil mož res napaden od Caharije, so ga po zaslišanju tudi takoj izpustili. Lepo pa se bo zahvalil izživačem in pretepačem kavarnar Leon, ki ima veliko škodo, katero cenijo na 3500 Din. Med pretepom je bilo še bilo razbitih več kozarcev in steklenic in zraven dve veliki marmornati namizni plošči.

Žalostne posledice popivanja.

Mariborski razpored na Teznu je potekel pri udeležbi 500 vojnih obvezancev, popolnoma mirno in brez vsakega incidenta. Istočano, kakor na Teznu, se je vršil razpored tudi v Rušah. Tudi ruški razpored se je vršil v redu, ker so bile dopolne gostilne zaprte. Popoldne pri alkoholu so se razgrele glave razporednikov, prišlo je do pretekanja, ki je končalo s krvavim pretepom. V pretepu je bil eden smrtnonevarno zaboden, dva pa lažje. Pretepanje se je vršilo v tako velikem in nevarnem obsegu, da so gostilničarji sami iz strahu zaklenili krčme in ustavili točenje alkohola. Hlapec gostilničarja Srečka Glaserja se je napil in v pijanski melanholiji je skočil v Dravo in utonil.

Uboj.

Trbovlje, 20. septembra 1926.

V soboto zvečer, okoli pol 11. ure, se je izvršil tu zopet uboj, katerega je kriv alkohol.

V dalmatinski kleti gosp. Počivavška na Vodah so popivali brezposelni rudar Krajshek Franc, rojen 1893, doma iz Trbovelj, Dernovšek, rudar, in hlapec Martinčič Ivan, rojen leta 1900. pri Sv. Križu pri Krškem. Močno dalmatinsko vino, katerega tukajšnje siromašno prebivalstvo radi nizke cene najraje pije, je omenjenim pivcem udarilo v glavo. Začel se je prepri med prvima dvema. Martinčič, hoteč se potegniti za Dernovška, je prišel tako v konflikt s Krajshek. Skočila sta vkup, Martinčič podere Krajsheka pod se, ga začne mikastiti, Krajshek izdere iz žepa nož in zverinsko zakolje Martinčiča v vrat ter mu še zada več nevarnih ran po obrazu. Uboj se je izvršil zunaj gostilne, ranjeni Martinčič je šel še okoli 50 korakov do zaloge Delniške pivovarne in je tam padel. Gosp. Rojc je vse to slišal, videl, kako je zaklani padel, poklical je pomoč, da so ranjenca odnesli v bolnico, kjer je pa kmalu nato umrl.

Krajshek je oženjen brez otrok, že dalje časa brezposeln, drugače bolehen. Bil je že na Francoskem, se vrnil, a se je hotel zopet izseliti, pa so

je skesal. S svojo ženo je živel ločeno. Martinčiča je zadela usoda nenaravne smrti, katero si je že sam večkrat pripravljaj. Znano je namreč, da so je enkrat zastupil, predlansko leto se pa v rudniškem hlevu, kjer je bil zaposlen kot kočijaž, obesil, rešili so pa že omamljenega njegovi tovariši. Pri Krajsheku je še omeniti, da je bratranec onega Krajsheka, ki je bil pri zadnji poroti v Celju obsojen na večala radi umora svoje ljubimke in je po nalogu svojega bratranca šel javit orožništvo, da je umoril svoje dekle.

Množiči se umori in uboji, ki se gode večinom v vinjenem stanju, zopet kažejo, kam privede človeka alkohol. Dalmatinske kleti se množijo rapidno pri nas in jih že štejemo pet in to tekom enega leta. Močnega vina ljudje niso navajeni in pri slabi hrani človeka vino še preje omoti.

Toča.

Toča je padala v ponedeljek 13. t. m. v občini Moravče (okraj Litija ter uničila po vaseh Gobjek, Kanski vrh, Laze ter deloma tudi Moravče skoro vso ajdo, grozdje in drugo. Na mestu bi bilo, da bi se prizadetim posestnikom odpisali vsaj zemljiški davki za to leto.

Velik vlom.

V Framu pri Mariboru je bil v noči od 13. na 14. t. m. izvršen v trgovino Alfonza Högenwarth vlom, ki je prinesel vlomilec obilen plen. Odnegli so iz trgovine 40 komadov ženskih naglavnih robcev, 60 srajc, 900 metrov sukna, 50 kg sladkorja, 46 kg raznega usnja, 100 m² finega ševro usnja in 5000 Din gotovine, katere so našli v blagajni. Blago so sigurno naložili na voz ter ga odpeljali. Trgovec trpi škodo 31.775 Din. Za vlomilec manjka dosedaj vsaka sled, spadajo pa sigurno k družbi, ki je v letošnjem letu izvršila velike vlome v trgovine v Mariborski oblasti. Dolej se je orožništvo zama trudilo priti prevejenim vlomilec na sled.

Tatvina živine.

Posestnika Jožefa Kega iz Spodnje Ljubične pri Polčanah so obiskali v noči od 13. na 14. t. m. živinci tatovi. Ukradena sta mu bila iz hleva junc in telca, vredno skupaj 3750 Din. Tatvina je osumljen neznan 40—50 let star možakar, ki se je dan preje ponujal Kegu za hlapca. Tat je precej močne postave, črni las, pristrizenih, črni brk ter slabo oblečen.

Mrtvec v Dravi.

Dne 12. t. m. so potegnili v Pljuju iz Drave mrtvega Martina Novaka, rojenega na Ostrožnem v celjski okolici. Zaposlen je bil v Mariboru kot zidar, kjer je stanoval v Milinski ulici št. 47.

Slovenci v Italiji

V opomin Jugoslaviji.

Preteklo nedeljo, dne 12. septembra je minilo 7 let, ko se je d'Annunzio dvignil s svojimi legijonarji iz Ronchijev na pohod proti Reki, da jo zasede. Bilo je 12. sept. l. 1919., ko je začela ta vsemu svetu znana danunciada, da začetek d'Annunzijevega eposa, kakor pišejo italijanski listi. Sedemletnico tega dogodka so hoteli primerljivo proslaviti miličniki centurije »Carnaro« (Kvarner), ki pripada k legiji »Sv. Just« v Trstu. Preteklo nedeljo so se povzpeli pod vodstvom poveljnika tržaške legije na Snežnik. Edino tu so lahko spodobno proslavili d'Annunzijev čin; saj je knez Schönburg-Waldenburg odstopil vrh Snežnika d'Annunziju in Snežnik tudi varuje Reko. Že prejšnji četrtek se je podal na Snežnik poseben odbor, ki je imel postaviti nekaj spomenik d'Annunzijevemu činu. »Prišli so na goro in z velikanskim trudom odkrili ogromen kamen in ga vlekli na vrh ter ga zarili v skalo: lice obrnjeno proti Hrvaški, opomin za bodočnost. Liktorski

snop — po etruskem klasičnem vzorcu — visok skoro 1 meter, vlit iz brona, darovan od tovarne Metlicovitz tržaški kohorti, pravi vlit biser, je bil postavljen na desno stran kamenitega stebra; na levi strani stoji bakrena plošča, spomin centurije »Carnaro«, kohorte in legije, na plošči usodepolni datum: 12. sept. 1919 — 12. sept. 1926.« Ob tem spomeniku je imel poveljnik tržaške legije ognjevit nagovor, ki ga je zaključil s klicem: Za Duceja! Alal! zagnan iz prsi navzočih je grozoviti »Alal!« zadonel na vrhu in odmev se je odbival od vrha do vrha.

Nove naredbe o javnih prireditvah.

Poročali smo že, da namerava fašistovska vlada izdati ukaz, ki bo popolnoma predrugačil dosedanje postopanje pri podelitvi dovoljenja za javne prireditve v Italiji in torej tudi na Primorskem. Prvotno je kazalo, da se bo novi ukaz tical tudi običajnih prireditev kakor so v navadi

Ob Jadranu.

Sredi septembra 1926.

Naša jadranska kopališča smejo biti z uspehi letošnje sezone zadovoljna: gostov je bilo toliko, da je marsikje primanjkovalo prenočišč. Posebno velik je bil naval nemških gostov iz rajha in Avstrije. To je bila vsekakor v prvi vrsti posledica nemškega bojkota proti Italiji, ki ga je znala naša tajska propaganda precej spretno izkoristiti. Iz izjav nemških gostov se da sklepati, da se bodo mnogi izmed njih vračali na našo riviero tudi v bodoče, pa naj bodo odnosi z Italijo taki ali drugačni. Naši jadranski predeli so pač tako bogati prirodnimi lepota, zgodovinskih in umetnostnih zanimivosti, da morejo uspešno tekmovali z italijanskimi kopališči.

Posebno lepa bodočnost se obeta otoku Rabu, ki napravlja na vsakogar neodoljiv vtis. Njegova ugodna zemljepisna lega, slikovita členovitost z mnogoštevilnimi dragami in dragicami, bogato rastlinstvo, krasna, po naravi ustvarjena kopališča, čarobno starinsko mesto, polno zgodovinskih spominov in spomenikov, vabljiva izletišča z dobrimi gostilnami — vse to tvori glavno, ki more nositi sijajne obresti. To pa trajno le pod pogojem, da se oskrba gostov vsaj v glavnem prilagodi zahtevam sedanjega civiliziranega človeka in uredi prometna sredstva tudi v notranjosti otoka. V mestu samem so sedaj vse glavne ulice že asfaltirane, za kar so gostje mestni upravi zelo hvaležni, najsi to ni v soglasju s starinskimi licem mesta. Težave dela vodovod,

ki sedaj ne daje dovolj vode, da bi funkcionalne in moderne naprave po hotelih, penzionih in privatnih hišah. Nad tem se gostje najbolj pritožujejo. Istotako kuhinja še ne zadovoljuje povsem. Treba vpoštevati, da je železce severnjakov, ki pridejo na jug, v toplejšem podnebnju in drugih nevarnih razmerah dvakrat občutljivi. Zato mora biti kuhinja v morskimi kopališči pri izbi in pripravi jedi na višku in snaga najstrožja; najmanjši nedostatek, ki ga opazi gost v tem pogledu, mu za več dni, ako ne trajno pokvari tek.

Vsega priznanja vredno je dejstvo, da se gostje nikjer — tudi v trgovinah ne — ne izkrižajo prekomerno, izvemšji morda posamezne slučaje. V hotelih in penzionih je letos znašala celotna oskrba povprečno 75 dinarjev, posamezna soba brez oskrbe — tudi v zasebnih hišah — 25 Din dnevno. Tekom glavne sezone so bili letos na Rabu zasedeni vsi kakorkoli razpoložljivi prostori, a še je moralo oditi premnogo gostov, ki niso našli stanovanj; ljudje so prenočevali v čolnih in po kloveh v mestnem parku in na obali, da so pričakali jutra in mogli odpotovati drugam. Do prihodnje spomladi se po vsej priliki dogradi in uredi veličastna zgradba nasproti mestu, ki jo je pred vojno začela graditi dunajska mestna občina, a ki jo je sedaj kupil lastnik Grand Hotela g. Kukulič. Tudi drugače so v tiru priprave, da bo mogel Rab prihodnje leto sprejeti čim najvišje število gostov.

Kadar se končno reši agrarna reforma, pravično uredi uprava, tako da bodo imela

sela svojo lastno občinsko avtonomijo, poskrbi za pouk v naprednem kmetijstvu, sadjarstvu, zelenjadarstvu, uredi ribolov in se postavi delovno ljudstvo s pomočjo zadrugišstva na lastne noge — bodo ustvarjeni pogoji, da se razvije na Rabu splošno blagostanje in kultura. Skozi vsa stoletja do danes je bilo rabsko kmetsko prebivalstvo popolnoma izključeno od vsakega napredka, tako da živi še danes malone v istih primitivnih razmerah kakor pred tisoč leti. Te razmere so zgovernna priča proti italijanstvu, ki je tekem 400 let na najkrutejši način izmogočevalo to ljudstvo in njegovo zemljo in ga tiščalo v umskem in materialnem suženjstvu. Avstrija ni tekem sto let svojega gospodstva na teh razmerah ničesar izpremenila in Nemci, ki prihajajo sedaj tu doli, imajo dovolj prilike, da se zgrajajo nad grehi bivšega režima. Najbolj bridko je pa to, da tudi nova narodna država doslej še ni z ničemer dokazala, da je boljša, da ta narod ljubi, da ji je njegov napredek iskreno na srcu. To je v veliko zadoščanje — narodnim sovražnikom, ki se škodoželjno posmejujejo. Centralisti in hegemonisti pa fantazirajo o »avstrijakantstvu«, ki da brani narodu, da bi se navdušil za sedanji režim.

Jadran nam mora biti kakor punčica v očesu, povzdiga njegovih ozemelj ena naših prvih skrbi. Dve najnujnejši zahtevi sta: rešitev agrarne reforme in pa čim tesnejše in popolnejše prometne zveze z notranjostjo. S tem se postavijo primorske pokrajine na trdna tla lastnega dela in kmetske zemljiške posesti, njihovi gospodarski in politični interesi

se tesno zvežejo z interesi celote, zavest skupnosti in edinosti med njimi in nami se okrepi. Spomnimo se, da je bila Dalmacija vedno zelo labilna državnopravna posest, a to pač predvsem zato, ker ni imela nikoli pravih prometnih zvez z zaledjem in je zato manjkala živa zavest skupnosti na eni in drugi strani. Sedanja narodna država naj pazi, da ne bo delala enakih političnih grehov nasproti Dalmaciji, kakor so jih delali nekateri hrvaški in večina ogrsko-hrvaških kraljev in končno Avstroogrska, ki so Dalmacijo popolnoma zamenarjali (Beneška republika jo je enostavno plenila). Učimo se iz zgodovine in ne pozabimo, da naša soseda na zapadni obali Jadrana že zopet preži, pripravljena, da izrabi prvi ugodni trenutek.

Tujski promet, kakor je zaenkrat važen, ne sme ostati glavni gospodarski činitelj našega primorja. Predvsem je ta promet odvisen od dobre volje tujcev in drugih momentov, ki niso v naši oblasti, drugič pa nam poleg gnotne koristi prinaša razna pravna zla (stremljenje po lahkem zaslužku in razkošju, zamrzo do kmetskega dela, odtujevanje domačim šegam in navadam itd.). Sicer bodo pa napredne gospodarske in kulturne razmere ter dobre prometne zveze z zaledjem neposredno koristile tudi tujskemu prometu. Potem se bo morda celo tista srbska in hrvaška gospoda (slovensko revščino je komaj vredno spominjati), ki nosi sedaj svoj denar v Opatijo, Benetke in druga svetska kopališča, zadovoljila z domačim moriem.

med Slovenci na Primorskem, t. j. ljudskih vesellic, gledaliških predstav in koncertov. V poročilih iz Rima o načrtu za ta ukaz je bilo rečeno, da bo na podlagi navedbe treba vlagati prošnje za dovoljenje direktno na prefekturo in sicer en cel mesec prej. O dovoljenju odloča prefekt po posvetovanju s posebnim odborom, v katerem sedi tudi pokrajinski tajnik fašistovske stranke. Umevno je, da bi fašistovski tajnik nastopil proti vsaki slovenski prireditvi, in s tem bi bile uničene vse prireditve na Primorskem. Sedaj je izšel ta kr. ukaz v uradnem listu »Gazzetta Ufficiale«. V smislu novih odredb sme izdati dovoljenje za javne znanstvene, kulturne, dobrodelne, spominske in sportne manifestacije le načelnik vlade, ako gre za prireditve splošno državnega značaja; za prireditve samo pokrajinskega značaja izda dovoljenje prefekt po posvetovanju s omenjenim odborom. Prošnje je treba vložiti en mesec prej. Splošno se novi ukaz tolmači tako, da se ne tiče navadnih ljudskih prireditev po deželi. Potemtakem bi se morale ljudske veselice na Primorskem še dalje nemoteno vršiti. Ostaja pa kljub temu še nejasno, na kakšno stališče se bodo postavili primorski prefekti.

Slovenski naslovi prepovedani.

Že davno je italijanska vlada izdala ukaz, s katerim je prepovedala slovenske označbe krajev na priporočilih pismih. Slovani so se pač morali vdati, ker bi pošta sicer ne dostavljala pisem. Na navadnih pismih so bila še vedno dovoljena tudi slovenska krajevna imena poleg italijanskega. Pravzaprav je tudi slovenska označba že iz praktičnih razlogov absolutno potrebna. Kakšne zmešnjave in zamude v dostavljanju pisem nastanejo ravno radi tega, ker niti poštni uradniki ne poznajo dobro italijanskih spakendank. Nacionalna zagrizenost italijanske poštne uprave pa gre sedaj tako daleč, da je videmski poštni ravnatelj sploh prepovedal slovenske ali hrvatske označbe krajev, ki niso več dovoljene niti poleg italijanskih! Prepoved velja za vse poštne pošiljke! Torej tudi iz pošte, kamor bi politika nikdar ne smela seči, so italijanski oblastniki napravili raznarodovalno sredstvo. Kdo bo še zaupal taki pošti?

Plesna politika „Edinosti“.

Znano je, da je povojno plesno norenje pravilo tako preizkušeno primorsko ljudstvo ob mnogo moralnega in gmotnega premoženja. Organizacija krščanskih socialistov je radi tega napovedala odprt boj proti plesu, pa naj se vršijo v taki ali taki obliki. V začetku je bil upor proti temu stališču med mladino, ki je bila že razbrzdana, silno velik, a je polagoma prišel pojamati pred sistematičnim delom poštvalnih ljudi in posebnost slovenske in hrvatske duhovščine v prosvetnih organizacijah. Načelo je bilo: Proč s plesom iz prosvetnih organizacij in iz narodni Edinosti, ki bi radi vsem ustregli, pa so se lovili na desno in levo in so se končno našli v formuli: »Ne torej utopična in neizvedljiva borba za odpravo plesa, temveč sistematična in smotrna akcija za disciplinacijo (!) te zabave, ki naj postane koristna socialna institucija — to je pravilna »plesna politika«, kakršna nam je potrebna v mestu in na deželi.« To je zaključek zaključnega članka »Plesna politika« v »Edinosti«. »Edinost« je namreč otvorila pravo anketo o plesu in obljubila svojim »prvakom«, da jim bo dala večkrat priliko, da izrazijo svoje mnenje, o tem ali onem vprašanju. Da ima edini slovenski dnevnik v Italiji toliko prostora za take ankete! Po teh dolgih člankih v »Edinosti« še le prav roji po glavi vaški mladini o plesu. Čemu toliko dragocenega prostora v listih, ko je vendar vprašanje plesa že davno rešeno. Če pa pomislimo, da se je organizacija krščanskih socialistov že davno odločila za odprt boj proti plesu, nam postane jasno, da je taka anketa, ki konča z zaključkom, da je treba ples le disciplinirati, obsojanja vredna. Kdo more disciplinirati ples? »Edinost« pravi celo, naj sprejmejo to nalogo prosvetna društva! Prepričani

smo, da ne bo nobeno prosvetno društvo preneslo tega ponižanja. Proti anketi v »Edinosti« se je nekdo oglašil v zadnji »Goriški straži« s člankom »Pleši, pleši, črni kos...« Članek obsoja take ankete. O stališču, ki ga je zavzel »Edinost« v svojem zaključnem članku na uvodnem mestu, ni mogel članek pisati, ker je članek v »Edinosti« izšel pozneje.

Ubojstva in tatvine pri belem dnevu v Istri.

Osebnost varnost je v Istri pod ničlo. Kmet ni varen več, da gre iz vasi pri belem dnevu. Živino krajejo iz hlevov, pastirja umore na paši in mu vzamejo čedo ovac. Poleg neznošnega gospodarskega stanja v Istri, ki se je letos radi slabe letine še poslabšalo, tare kmetska še ta nadloga. Uboji in tatvine se množijo tako naglo, da ne bo mogel Istran kmalu niti na polje več. Skrajni čas bi že bil, da bi varnostni organi pričeli sistematično zasledovati druga, ki faktično gospodari po Istri. Najbolj so ogroženi v zadnjem času kraji od Vodnjana do Poreča.

Pred dnevi so se podali iz Višnjana proti Bačvi trije bratje, vsi mladi. Nenadoma so začuli iz gozda klice na pomoč in streljanje s revolverja. Iz gozda sta se spustila v dir dva tolovaja, ki sta preplašena zbežala. V gozdu so mladeniči našli pastirja Grgo Jugovca, ki je bil ustreljen v trebuh. Jugovac je bil v težkem stanju prepeljan v Višnjan, kjer je štiri dni pozneje izdihnil. A tej nesreči se je pridružila še druga: Iz strahu pred tolovaji je Jugovčev sin pričel nositi revolver s seboj na pašo. Fant se je večkrat igral z njim in nekaj dni po očetovi žalostni smrti si je po nesreči obstrelil nogo.

Dne 7. t. m. je peljal pastir Petar Racan iz Medejana čredo ovac s paše proti domu. Na poti sta se mu nenadoma približala dva človeka, izmed katerih mu je eden v naglici vrgel čez glavo kos platna in ga stisnil za vrat. Drugi tolovaj je med tem odgnal vso čredo. Ko je prvi razbojnik videl, da je čreda že daleč, je pastirja izpustil in šel za tovarišem, ki je gnal ovce. Pastir je preplašen stekel domov in javil vse svojemu gospodarju. Karabinerji iz Vodnjana so iskali čredo in tolovaja dan in noč, a zaman. Škoda radi ugrabljenih ovč znaša 3500 lir.

V vasi Orlič pri Vodnjanu so dne 9. t. m. potrkali neznanci na vrata kmetskega Ivana Orliča. Bila je že 10. ura zvečer. Žena je vprašala, kdo trka. »Prijetelj!« Nič hudega slušate je odprla. Pred seboj je ugledala 5 razbojnikov s krinkami na obrazu. Vprašali so jo, ali je mož doma. Še ni utegnila odgovoriti, ko so jo vrgli na tla in vdrli v zgornje prostore. Stari oče je ležal že v postelji. Planil je iz postelje in se postavil v bran. Nastala je strahovita borba. Krepiki stari oče je zgrabil za puško enega razbojnika in se pričel obupno brniti. Padlo je več strelcov. Starca je končno vrgel na tla silen udarec s puškinim kopitom po glavi. Streljanje so slišali karabinerji, ki so patrolirali v bližini in pritekli na pomoč. Razbojniki so jo med tem časom popihali.

Kmetica Evemija Medvedić je šla peš iz Kanfanara proti vasi Juralu. Komaj je zapustila Kanfanar in šla po bregu navzgor, se ji je približal tolovaj s krinko na obrazu. Z ušes ji je lepo snel uhan in izginil. Zenska je vpila na pomoč, a v bližini ni bilo nikogar; nato se je vrnila prestrašena v Kanfanar. To se je zgodilo ob 11. uri predpoldne.

Oblasti naj bi napravile enkrat temeljit pogon za temi tolovajskimi družbami in deželo očistile, da ne bo naš kmetič izpostavljen še nevarnosti za življenje in imetje.

Izredna slovesnost v Tomaju. V četrtek, 9. septembra zjutraj se je vršila v Tomaju slovesnost. Vršil se je ganljiv obred preobleke 6 kandidatnih žolskih sester. V samostanu imajo sestre namreč tudi noviciat in sedež provincije. Škofov namestnik monsinjor Slavec iz Trsta je imel najprej sv. mašo, spremljano s primernimi pesmimi samostanskega zbora. Pri sv. maši so se vse slavljence obhajale. Potem je v svojem govoru spodbujal novinke k zvestobi do Zveličarja, ter jih opozarjal na težave redovnega stanu. Po ostrženju las so novinke od-

ložile belo in sprejele redovno obleko. Potem je napravilo še 5 sester večletne obljube. Med posvetilnim obredom je ž. gospod Guštin iz Trsta, daroval sveto mašo. Slovesnosti je prisostvovalo več duhovnikov, svojcev in sorodnikov novink ter skoraj polna cerkev radovednega, zlasti mlajšega, občinstva. Zanimivo je, da so starši tomajskega cerkvenika izmed 7 vzgojenih dali 4 otroke v samostan.

Nova župnija v Trstu. Dne 1. oktobra se otvoril v Trstu nova župnija Matere božje milosti (La Madonna della Grazia) s cerkvijo na Kjadinu (ul. Rossetti). Cerkev ni še dograjena. K župniji pripadajo del vernikov župnije sv. Vincenca in del vernikov župnije Sv. Antona Novega, ki je v zadnjih letih silno narasla. Novo župnijo bodo upravljali italijanski frančiškani in je izključeno, da bi se v novi cerkvi kdaj slišala slovenska beseda. V tem pogledu je torej škoda, da pripada veliko slovenskih vernikov, ki imajo sedaj slovensko službo božjo pri sv. Vincencu, k italijanski župniji na Kjadinu. — Tudi šentjakobska župnija se bo v kratkem razdelila v dve; novo župnijo bi upravljali salezijanci. K tej bi pripadale povečini Kjarbola, kjer prevladuje italijanski element. Sv. Marija Magdalena, ki je slovenska, bi ostala pod župnijo Sv. Jakoba.

Nehvalečnost. Profesor Giovanni Lorenzoni, ki se je poslavil s ciklusom strupenih člankov proti vsem ustanovam krščanskih socialistov in posebno proti slovenski duhovščini, objavljenih v bolonjskem dnevniku »Resto del Carlino«, je predstavljen iz Gorice v Trbiž za vodjo komplementarne šole. Vsi članki niso torej nič izdali?

Žrtve vojnega streliva. Kmalu bo osem let, kar je minilo strašno svetovno klanje, a vojna na Goriškem še vedno zahteva človeške žrtve. Koliko Primorcev je po vojni zgubilo svoje življenje, ko so obdelovali svojo zemljo. Eden je zadel na granato, drugi na šrapnel, tretji na ročno granato. Še bolj žalostno je, da so to večinoma mladi fanti, ki ostanejo brez roke, brez noge, brez oči. In kako težko je, doseči zanje državno podporo. Še po osmih letih ni pobiranje vojnega materiala končano! Država je izročila pobiranje zasebnim druž-

bam, ki seveda vzamejo zadevo s čisto trgovskega stališča in ne pobirajo sistematično, ampak tam, kjer se jim bolj izplača. Pri družbah so žalibov nameščenci sami Primorci. Danes stopi Primorec tudi v najbolj nevarno službo, da le kruh zasluži. Ker se žrtve vojnega streliva vedno bolj množijo, je tržaški prefekt (sedaj spada pod tržaško prefekturo tudi del vojnega pozorišča vzhodno od Tržača) izdal naredbo, v kateri prosi duhovnike in učitelje, naj ljudi svarijo pred pobiranjem vojnega streliva. Naredba je hvalevredna; toda veliko bolj človekoljubno bi bilo, da bi politična oblastva poskrbela, da se dežela, ki je radi vojne že toliko trpela, čimprej popolnoma očisti vojnega streliva.

Severni vetrovi. Pretekli ponedeljek se je odkril v Postojni doprni kip kralja Humberta I., blagoslovljena sta bila prapora fašistovske mladinske organizacije »Balilla« in društva vojnih pobablencev. Z bližnjega Krasa so prišli v Postojno vsi državni in občinski nameščenici in fašisti. Slavnosti so poleg državnih in vojaških zastopnikov prisostvovali tudi domačini ter šolska mladina. Podaštar rag. Marini je imel slavnostni govor prepleten s citati italijanskih pesnikov; a s Parnasa je Marini stopil na Martovo polje, pogledal onkraj meje in nato zopet na italijansko trobojnico ter spregovoril: »In ti, sveta trobojnica, pobožanstvena po Danteju, zamišljena in zaželjena po mučenih in junakih risorgimenta, zaplapola v opomin mojim severnim vetrovom, v svobodni občini te obmejne italijanske zemlje, paladij pravice in pravičnosti in od koder mora obnovljena veličina Rima, matere prava, vsakemu s istim starim ponosom: Civis italicus sum!« In fašistovski tajnik dr. Stecher je spregovoril: Postojni fašizem, čuječa straža na meji domovine, fašizem skvadrima se zahvaljuje za darovani prapor našim »Balillam«, ki ga bomo skupno z našim starim in raztrganim praporom, simbolom zvestobe in vere, postavili na veter, da zaplapola v znak, da je fašizem pripravljen streti vse nasprotnike. Kam merijo te besede, ki so bile izgovorjene v prisotnosti političnih in vojaških zastopnikov na jugoslovansko-italijanski meji, ni težko uganiti.

Dnevne novice

★ **Časnikarski kongres.** Letošnji kongres jugoslovanskih časnikarjev se vrši 27., 28. in 29. septembra na Cetinju. Nekdanja prestolnica junaške Črne gore je sama povabila časnikarje, da obiščejo letos njo in na lastne oči spoznajo to romantično deželo, spoznajo pa tudi njene potrebe in njeno bedo. Tudi občina Dubrovnik je povabila časnikarje na obisk in zato je hotelo vodstvo časnikarske zveze prvotno kongres deliti na Dubrovnik in Cetinje. Izkazalo pa se je, da je to radi pomanjkanja časa nemogoče; pač pa se bo prihodnje leto vršil kongres najbrž v Dubrovniku. Poleg organizacijskih in drugih stanovskih zadev bo časnikarski kongres razpravljal o krizi, v kateri se nahaja danes časopisje po vsej državi in tudi že pri nas v Sloveniji, zlasti pa o nevdžrnosti sedanjega tiskovnega zakona. Danes po preteku enega leta, kar je ta zakon uveljavljen, uvidevajo in priznavajo že tudi vladni krogi, da je potreben nekaterih sprememb, in resno mislijo na novelo, ki naj odpravi njegove najhujše napake. Po kongresu bodo časnikarji, v kolikor bodo pač na razpolago prevozna sredstva, obiskali Nikšić, Podgorico in druge večje kraje Črne gore, kjer vlada za njihov prihod že sedaj veliko zanimanje.

★ **Odlikovanje.** Iz Niša nam pišejo: Naš ožji rojak, višji vojaški duhovnik moravske divizijske oblasti v Nišu, č. g. Alojzij Dejak, rodom iz Nemške vasi pri Ribnici, je bil povodom rojstnega dne prestolonaslednika Petra odlikovan z redom Sv. Save 4. vrste. To mu je že tretje odlikovanje, dobil je namreč že prej zlato medaljo za zasluge ter red Sv. Save 5. vrste. Člani slovenske kolonije v Nišu pa tudi njegovi številni prijatelji-domačini so odlikovancu pristrčno čestitali, tembolj iskreno, ker je to ponovno odlikovanje v polni meri zaslužil. Neumorno delujoč v cerkvi in zunaj cerkve, tolažnik bolnikov-vojakov, na vse strani objektivni in mož odprti rok za vsakogar, ki je v potrebi, si je pridobil tako v Skoplju, kjer je deloval nad pet let, kakor tudi v Nišu, kjer službuje nad eno leto, ljubezen vojakov od najnižjega do najvišjega in pa neomejeno spoštovanje meščanstva. Njegovo odlikovanje smo

skromno proslavili v ožjem krogu in je pri tej priliki tudi naša mila slovenska pesem prišla do veljave. Bog ga živi!

★ **Cerkveno odlikovanje.** Imenovan je za škofijskega duhovnega svetnika g. Ignacij Zupanc, župnik v Predosljih pri Kranju.

★ **Posvetitev hvarskega škofa.** Danes se vrši v Hvaru posvečenje novega hvarskega škofa msgr. Mihovila Pušića. Konsekranti so škofje: splitski dr. Kvirin Kl. Bonefačić, šibeniški dr. Jerolim Mileta in dubrovniški pomožni škof msgr. Vlaho Barbić.

★ **Slovenski duhovniški naraščaj v Ameriki.** »Amer. Slovenec« poroča, da se je oglasilo letos izredno veliko število slovenskih dečkov, ki pojdejo v višje šole z namenom, da postanejo duhovniki.

★ **Jubilejne znamke.** V kratkem pridejo v promet jubilejne znamke v spomin 1000-letnice hrvatskega kraljestva. Prodajale se bodo kakor druge znamke in ostanejo v prometu 6 mesecev.

★ **Načrt za mavzolej na Zejtinliku.** V Belgradu so zaključili natečaj za kapelo in grobnico na Zejtinliku, kjer pokopljejo zemске останke na solunski fronti padlih bojevnikov. Tekmovalo je 38 arhitektov in inženirjev, a odbor je priznal vse tri nagrade srbskemu arhitektu dr. Momi M. Borisavljeviću, ki je zadnjih deset let študiral in potem učil v Parizu.

★ **Velika sreča čaka one, ki bodo za borih 10 Din dobili popolnoma nov, štirideseden avto, mladega konja, molzno kravo, radio aparat, možko kolo itd. v izredno bogati loteriji Kat. prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami, ki poseduje 1000 dragocenih dobikov. Kaj ne, da se Vam prej navedeni dobiki dopadejo? Zato pa nič ne odlašajte, temveč še danes naročite čimveč srečk. Če naročite 10 srečk, dobite kar tri srečke brezplačno, če pa naro-**

Važno in resnično!

Najmodernejša blaga, krasnih vzorcev za jesenske in zimske damske plašče prodaja vedno najceneje trdka DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA. - Latotam se plašči mojstersko izdelujejo.

Stanko Stanič:

Nekoliko domačih zgodovinskih spominov k Alojzijevemu jubileju.

Ker praznujemo jubilej sv. Alojzija, ne bi bilo napak, če se spomnimo zvez, ki jih je gojila vojvodska družina Gonzaga iz Mantove z grofovsko družino Attems iz Sv. Križ. Te zveze so toliko bolj pomembne, ker segajo uprav v dobo sv. Alojzija, čigar češčenje se je ravno potem teh zvez jako zgodaj razširilo po naši domovini.

Prvi izmed Attemsov, ki se je iz provincialnega plemenskega življenja povzpел do dvornih služb, je bil grof Jakop Adam. Ko je leta 1564. cesar Maksimilijan razdelil svoje dedne dežele med svoje sinove, je sprejel grof Jakop Adam Attems po cesarjevi določitvi v imenu nadvojvode Karla poklonitev Štajerske, Kranjske in Koroške. Nadvojvoda Karol ga je nato imenoval za glavarja v Gradiški in za svojega vojnega komisarja. Malo pozneje ga je imenoval za vzgojitelja svojemu prvorojencu Ferdinandu, poznejšemu rimskemu cesarju. Po osmih letih se je povrnil zopet na svoje mesto v Gradiško. Leta, ki jih je prebil na dvoru, in važno obmejno glavarstvo v Gradiški so mu nudila priložnost stopiti v stik z raznimi italijanskimi dvori. Da, postal je nekaj posredovavec med temi in habsburškim dvorom. Posebno sta bili z njim v stalni pismeni zvezi

vojvodinja Barbara iz Ferrare in Eleonora iz Mantove, obe iz družine Gonzaga. V Attemsovem družinskem arhivu svetokriškem, ki je danes shranjen v deželnem arhivu videmskem, je cela vrsta pisem teh vojvodinj, pa tudi Marjete Ferrarske, vojvoda Alfonza, kardinala Anulea in sv. Karola Boromejskega. Vsi ti so grofu Jakopu Adamu izročali in priporočali različna posredovanja na habsburškem dvoru. Za zgled, kako je to dopisovanje, posebno družine Gonzaga, prešlo v že nekaj družinski ton, naj navedem pismo Margarete Gonzaga, vojvodinje Ferrarske, ženi grofa Jakopa Adama: »Illma. Sig. Ho havuto le lettere & il presente di V. S. che mi e stato molto grato, & tanto piu venendo accompagnato, dalla sua buona volonta verso di me, della quale & insieme del presente la ringrazio di buon cuore, & goderollo in memoria sua. Ho poi fatto inviare alla signora madre la lettera, & la parte del presente che la mandato per lei. Voglio credere, che V. S. ne havia avviso da S. A. & tra tante undasi certa, che dove mi sara data occasione di mostrarle sciambevolmente l'affezione, che le porto, il faro di buon animo, & con questo fine me le offero, e N. S. Dio la conservi. Di Ferrara il 1. luglio 1584. A comodi di V. S. La duchessa di Ferrara.«

V svetokriškem arhivu je tudi mnogo pisem vojvodinje Eleonore Gonzaga, v katerih izroča grofu različna posredovanja na habsburškem dvoru. Sv. Alojzij je dobro vedel za zveze vojvodinje Eleonore, ko je prosil posredovanja. Bogzna, morda je tudi Eleonoro

priporočilo za Alojzija romalo preko grofa Jakopa Adama? Natančen pregled svetokriškega arhiva bi nam mnogokaj povedal.

Da, to prijateljstvo med družinama Attems in Gonzaga je šlo tako daleč, da je bil leta 1564. vojvoda mantovanski, grof Viljem — tisti, pred katerim se je sv. Alojzij odpovedal svojemu dednemu pravu — za botra grofu Hermanu, kateri je bil prvorojenec grofa Jakopa Adama Attems.

Ta Herman Attems je bil že leta 1564. v visokih cesarskih službah. Postal je celo nekaj specialist za italijanske zadeve. Posredoval je celo v zadevi poroke nadvojvodinje Margarete s Filipom, tretjim kraljem španskim, in bil tudi z nevesto v Madridu.

Ob tej priliki je še bolj poglobil svoje zveze z mantovanskim dvorom.

Vojvoda Vincenc Gonzaga, tisti, ki je smel sv. Alojzija ob njegovi odpovedi, je bil skoroda prijatelj grofa Hermana Attems. V svetokriškem arhivu je obilo njegovih pisem, kjer se priporoča za posredovanje v svojih zadevah pri nadvojvodskem dvoru v Gradcu. Ene tako pismo navaja Guelmi, kakor sledi: »Ho veduto la risposta di V. S. a quello che di mio ordine le scrissi a di passati il Chieppio mio consigliere, & ricomene la ringrazio con tutto il animo della continuata buona volonta che mostra verso gli interessi miei, così V. S. si assicuri, che le vivo ricordevole & obligato per mostrarlene sempre vivi segni di gratitudine. Scrivo a Madama archiduchessa mia signora quello che V. S. vadra dall' aumessa copia che

le mando in testimonio della gran confidenza che tengo in lei, & perche si contenti di accompagnare la lettera mia a S. A. con quell' ufficio di piu che la parera potermi facilitare maggiormente la grazia che desidero da lei, come quella, che sa molto bene, e meglio di me la maniera di introdurre questo negozio con la maestà della Reina per le cognizioni che ha dei interessi di quella corte, tutto rimettendo alla prudenza, & amorevolezza sua della quale mi prometto sempre ogni cortese ed affettuosa dimostrazione con raccomandarme di more, & pregarle di Dio felicità. Di Mantova a X di Nov. 1599. Alli commodi di V. S. Il duca di Mantova.«

V nemških zmedah in vojnah je bil Herman Attems eden prvih svetovavcev in posredovavcev nadvojvodovih. Svetokriški arhiv hrani celo zbirko pisem najrazličnejših nemških dvorov.

Grof Herman Attems se je v tej svoji poziciji tudi precej okoristil. Kupil je Sv. Križ, Podgoro, Ločnik itd. On si je tudi privzel naslov: Herr auf Hl. Kreuz. Umrl je v Gradiški leta 1611. Pokopan je bil v Gorici.

Grofu Hermanu Attemsju je sledil njegov sin Ivan Friderik. Ker je umrl Herman šele 47 let star, je otroke vzgajala mati. Radi tega se je nastanila v Pragi.

Ob sklepu benečanske vojne leta 1616. je bil Ivan Friderik že častnik. Leta 1629. je umrl Vincenc Mantovanec brez moških dedičev. Cesar njegove oporoke ni priznal in začela se je vojna, v kateri je Mantova zelo trpe-

čite in razpočate 100 srečk, si na lahek način zaslužite 400 Din. Pišite samo na »Loterijski odbor v Sv. Petru pod Svetimi gorami«.

★ Dobava davka prostega sladkorja za pitje čebel. Čebelarstvo društvo za Slovenijo v Ljubljani je bilo na prošnjo za dobavo davka prostega sladkorja za pitje čebel v letošnji skrajno slabi letini od strani ministrstva za finance v Belgradu zavrnjeno, ker za dobavo davka prostega sladkorja ni zakonite podlage in da zaradi tega ne more iti čebelarjem na roko glede dobave cenejšega sladkorja. Zveza čebelarstvih podružnic za mariborsko oblast opozarja vse podružnice kakor tudi posamezne člane na to rešenje, da se nikdo letos ne bo zanašal na dobavo cenejšega sladkorja ter si vsak pravočasno preskrbi potrebno množino sladkorja za prezimo svojih čebel. Najprikladnejše je pitje s kristalnim sladkorjem in sicer na 1 kg sladkorja 1 liter čiste vode. To tekočino pustimo prevreti in potem mlačno v večji meri (po 1 kg zvečer po zahodu sonca) čebelarjem pokladamo. Pitje naj se vrši čimprej, na vsak način pa do konca tega meseca.

★ Otroci naj bodo ponoči doma. Vodstvo čistaške policije je izdalo nalog, da se najstrožje izvajata navedba, ki določa, da po 10 zvečer noben otrok (od 10. do 16. leta) ne sme biti več na ulici. Za prestopke se kaznujejo starši z globo 5 do 100 dolarjev. — Pri nas nismo tako »nazadnjaški« in dovoljujemo otrokom, da se potikajo po raznih prireditvah do 11 in 12 ponoči.

★ Morski pes v Kotskemu zalivu. Prejšnji teden se je pojavil v Kotskem zalivu ogromen morski pes, dolg 8 m. Nemudoma so se izpraznila vsa kopališča, dasi pritiska silna vročina. Pes prizadeva velike preglednice tudi čolnarjem in ribičem, ker se izprehaja zdaj tod zdaj tam in niso nikoli gotovi, da se ne pojavi in jim ne prevrne ladje. Nekaj njih se je že srečalo z njim ter se je nesramnež tako obregnil ob njihovo vozilo, da jim ga je skoraj preobrnil. Oblasti so odredile potrebno, da bi psa ujeli, a doslej ni bilo uspeha.

★ Ukraden junček. Posestniku Josipu Kegu v Ljubljnem vrhu je bil ukraden iz zaprtega hleva dve in polletni junček, bele barve s črnimi lisami po hrbtu. Odpeljal ga je, kot sumijo, neki 30 letni neznanec, ki je bil prejšnji dan pri Kegu in je prosil, da bi ga vzeli pri hiši za hlapca in si je pri tem ogledal tudi gospodarsko poslopje.

Ljubljana

○ Časnikarjem! Iz tehničnih razlogov se letošnji kongres ne bo vršil tudi v Dubrovniku, ampak samo na Cetinju. Ako bi se kdo izmed priglasišenih tovarišev radi tega ali iz kakšnega drugega razloga kongresa ne udeležil, naj to nemudoma javi predsedniku, ker mora Centralna uprava radi prevoznih sredstev že par dni prej vedeti točno število udeležencev. — Danes popoldne ob 5 se vrši v kavarni »Emona« članski sestanek ljubljanskih časnikarjev, da dobe udeleženci točna navodila, kakšno stališče naj zavzamejo v posameznih važnih zadevah, ki na dnevnem redu. — Odbor.

○ Rokodelski dom. Danes ob 8 bo redna pevka vaja. Prosimo, naj se je zanesljivo udeleže gg. pevci. Tudi novi pevci so nam dobrodošli. Pevski zbor vodi g. prof. Marko Bajuk.

○ Seja odbora Krščanskega ženskega društva je danes ob 5 popoldne v Jugoslovanski tiskarni.

○ Med počitnicami odložena posvetovanja katehetov za predelavo katekizma se bodo zopet nadaljevala. Odbor »Društva slovenskih katehetov« vabi vse člane na sestanke ob torkih. Začetek vsakokrat ob 4 popoldne v po-

la. Teh bojev in homatij se je udeleževal tudi Ivan Friderik Attems. Toda kmalu je pustil vojaško življenje ter postal dvorni uradnik cesarja Ferdinanda, dokler ni postal leta 1649. vicedom kranjski. Ker se je Ivan Friderik v mantovanskih preprih izkazal spretnega zagovornika Ferdinandovega in njegove mačehe Eleonore Gonzaga, so ga leta 1651. zopet poslali v Mantovo po Ferdinandovo nevesto, neko drugo mantovansko vojvodinjo Eleonoro. Tako sta bili dve Eleonori Gonzaga poročeni v habsburški hiši.

Umril je v Ljubljani leta 1663. in je bil pokopan v Sv. Križu v kapucinskem samostanu, katerega je sam ustanovil.

Tukaj navedene zveze grofov Attemsov z družino Gonzaga niso ostale brez posledic. Na podlagi teh zvez se je začelo pri nas jako zgodaj češčenje blaženega Alojzija Gonzaga. Ravno grofje Attems so bili njegovi vnuki pospeševalci.

Gori imenovani grof Ivan Friderik Attems, vicedom kranjski, je svojega prvorojnega sina leta 1616. krstil za Alojzija. Mladi grof Alojzij Attems, prvi tega imena med tedanjim našim plemstvom, pa je res posnemal svojega patrona. Postal je jezuit in umrl v sluhu svetosti leta 1690. na Dunaju. Njegovo življenje je takoj po smrti kratko popisal p. Albert Maese S. J., kronist dunajskega kolegija. Naj sledi nekoliko podatkov!

Ne samo po imenu, ampak tudi po duhu je bil mladi grof pravi drugi Alojzij. Svoja detinska leta je preživel v angelski nedolžnosti. Iz svoje več ali manj pokvarjene okolice je stremel vedno po čednostnem življenju. Njegov oče je porabil vse sile in sredstva, da bi ga odvrnil od hrepenenja po redovniškem živ-

stvenovalnici Jugoslovanske tiskarne. Prvi stanek danes!

○ Služkinje! V četrtek 23. septembra ob 20.15 pričnemo zopet z rednimi pevskimi vajami. Ostanite svojemu zboru zveste vse dosedanje pevke in pripeljite seboj še druge, ki imajo dober glas in veselje za petje, čeprav morda teorije ne poznajo. Vaš pevovodja.

○ Seja stolne Prosvete bo jutri, v sredo 22. septembra ob pol 9 zvečer v Jugoslovanski tiskarni. Želi se točna in polnoštevilna udeležba, ker je na dnevnem redu važna tvarina z ozirom na pričetek jesensko-zimskega delovanja prosvete.

○ Nepravilna razporedba pouka na ljudskih in osnovnih šolah v Ljubljani. Skoro vsako leto se čitajo v časopisih pritožbe iz krogov staršev šolobveznih otrok, ki več ali manj grajačo razpored pouka na tukajšnjih ljudskih in osnovnih šolah. Tozadevne intervencije so tudi letos prepotrebne. Najbolj neekonomičen razpored pouka je opaziti na deški meščanski šoli na Vrtači, kjer imajo posamezni razredi pouk v dopoldanskih in popoldanskih urah, katero je treba z ozirom na mladino grajati. Jasno je, da ljudskošolska mladina nikakor ne sme biti obremenjena s skoraj celodnevni sedenjem in duševno prisotnostjo. Če primanjkuje prostorov ali učnih moči, se ta vrzel lahko na enostaven način odpravi, vsaj nudi večji del staršev šolobveznih otrok na Vrtači dovolj možnosti kot veliki davkoplačevalci, da se temu odpomore ter uvede reden pouk v posameznih razredih samo v dopoldanskih urah. Upamo, da bo ta ponovni apel našel pri merodajnih faktorjih razumevanje. — Prizadeti starši.

○ Začetek šolskega leta 1926—27 na obrtnih nadaljevalnih šolah v Ljubljani. Vpis se vrši v nedeljo 26. septembra od 9 do 12 popoldne in sicer: 1. za mehanično-tehnične obrti na Ledini, I. mestna deška šola. — 2. Za stavbne obrti na Grabnu, II. mestna deška osn. šola. — 3. Za splošne obrti (brivci, peki, mesarji, vrtnarji, slaščičarji) na Vrtači, III. m. d. o. š. — 4. Za umetne in oblačilne obrti (moški oddelek) na Prulah, IV. m. d. šola. — 5. Za umetne in oblačilne obrti (ženski oddelek) na šoli pri Sv. Jakobu. — Novinci naj predlože učno pogodbo in odpustnico ali zadnje šolsko izpričevalo. Pristojbina za učila je 15 Din mesečno, ki se plačuje naprej. Za oktober je vplačati pri vpisu. Vse podrobnosti se poizvedo pri vpisovanju. Po § 99 točka b) obrtnega reda so dolžni vsi vajenci (vajejke) obiskovati obrtno-nadaljevalno šolo, mojstri pa jih morajo po istem paragrafu nadzirati in dajati učencem v to svrhu potreben prosti čas. — Šolska upraviteljstva.

○ Mednarodna razstava avtomobilov v Parizu se vrši od 7. do 31. oktobra. Obiskovalci razstave dobijo gotove popuste na železnici in pri raznih prireditvah v Parizu. Natančnejše informacije daje Tourist-Office v Ljubljani.

○ Žrtve dela. V ljubljansko bolnico so pripeljali v soboto zvečer Franceta Kunška, rudarja iz Hrastnika. Moža je zasula v rovu večja plast zemlje. Zlomilo mu je roke in noge in dobil je tudi težke notranje poškodbe, vsled katerih je v nedeljo dopoldne na notranjem krvavljenju umrl.

○ Tat v baraki. V leseno barako lesnega trgovca g. Šuštarja na Dolenjski cesti je vlomil neznan lopov in je ukradel delavcema Ivanu Grumu in Francetu Kuraltu vso obleko in perilo in tudi nekaj denarja.

○ Neprevidno lučanje kamenja. Neki učenec 4. razreda na Vrtači ima navado, da rad obmetava svoje tovariše s kamenjem. Že večkrat je bil raditega kaznovan, toda temu glavcu vse to nič ne pomaga. Tako je vrgel v

ljenju, ker je bil prvorojenec. Z ljubeznijo, z jezo in sovraštvom so ga starši skušali pridobiti zase. Na prošnjo očetovo mu je cesarski dvor svetoval ženitev z neko lepo in visoko plemenitašino. Z ženitvijo bi se mu odprla visoka kariera. Toda zastoj! Iz Gorice, oziroma iz Sv. Križa je pribežal v jezuitski noviciat v Leoben, kjer je bil sprejet 20. septembra 1633. v dva in dvajsetem letu starosti. Začel je prav sveto življenje, končal vse študije, bil posvečen v mašnika in se 28. maja 1651 obvezal s slovesnimi obljubami; kot magister je učil po nižih gimnazijskih razredih, kot duhovnik cela desetletja cerkveno pravo. Bil je 5 let rektor v Leobnu, 9 let rektor v Gorici, 6 let rektor v Gradcu, 3 leta rektor v Trstu in 1 leto na Reki. Težko je vsa njegova dela očrtati. Bil je po duhu in življenju drugi Alojzij. Njegovi zapiski nam ga kažejo kot moža izvanrednih čednosti in milosti. Pokorščina, čistost, ponižnost, gorečnost so bile njegove čednosti v ne navadni meri. »Etenim non vulgarem latuisse virtutem in viro sub vulgari agendi methodo, designant peculiare quaedam prerogative« (Alb. Maese S. J.). Na starost je bil na Dunaju najbolj obiskovani spovednik, ki je po cele dneve presedel v spovednici tudi brez jedi.

Štiri in sedemdeset let star je izdihnil leta 1690. svojo dušo, potem ko je preživel svoje dni v izvanredni spokornosti.

Iz tega vidimo, da je sv. Alojzij pri nas zgodaj dobil svoje častivce in posnemovavce.

Viri: 1. Storia genealogico-cronologica degli Attems Austriaci dell' abate Girolamo Guelmi etc. Gorizia 1783.

2. Litta conte Pompeo: Famiglie celebri Italiane. Milano.

Tako čisto

in blago, da ga brez škode stalno prenese tudi najnežnejša koža

ELIDA

IDEAL-MILO

Temeljito parfumirano

Nunski ulicij nekomu kamen v glavo. Zadel ga je ravno v usta in sicer tako močno, da mu je prebil obe ustnici in izbil dva zoba.

○ Pazite na kolesa! Posestnik iz Tomačevega Anton Mave je imel nekaj posla na Pogacarjevem trgu. Pustil je samo za kratek čas kolo pri neki stojnici. Ko pa se je vrnil, kolesa že ni bilo več. Kolo je znamke »Waffenrad« štev. 306.056 in vredno 1500 Din.

Mestni uradi v Mariboru.

Z ozirom na tozadevni članek pod gornjim naslovom, priobčen v našem listu 2. septembra 1926, št. 199, smo prejeli sledeči uradni popravek:

Ni res, da veliko županstvo pogodbe ni podaljšalo, ampak se strinja z odpovedjo, res je namreč, da je najemninska pogodba glede mestne hiše na Slomškovem trgu zadeva mestne občine in finančnega ravnanjstva ter nima nanjo veliki župan mariborske oblasti ingerence. — Veliki župan: Pirkmajer.

Maribor

□ Posredovalnica dela v Mariboru. Od 12. do 18. septembra je pri posredovalnici dela iskalo dela 77 moških in 91 ženskih, skupaj 168 oseb; 49 moškim in 61 ženskim, to je 110 osebam se je delo ponudilo, 46 moških in 51 ženskih, to je 97 oseb je dobilo delo, odpadlo jih je 42 moških in 26 ženskih, skupaj 68 oseb, odpotovalo jih je pa 21 oseb in sicer 18 moških in 3 ženske. — Od 1. januarja do 18. septembra pa je dela iskalo 5120 oseb, 5239 osebam je bilo delo ponujeno, 2322 oseb je delo dobilo, 2930 oseb je odpadlo in 556 oseb je odpotovalo. — Delo dobijo pri posredovalnici dela v Mariboru: 2 sodarja, 1 klobučar, 1 čevljar, 3 tesarji, 1 soboslikar (stalno mesto), 5 ključavničarjev in 6 pomožnih delavcev.

□ Razpored za zamudnike se bo vršil ob istem času kot zadnji prihodnji nedeljo, dne 26. septembra.

□ Premestitev uradnih prostorov na magistratu. Ker se je izselil mestni fizikat iz magistrata v novo mestno hišo, bo zasedel poprejšnje prostore fizikata obrtni urad. V sobo, kjer je bil dosedaj magistratni ravnatelj, pride dva uradnika od konskripcijskega urada. Prostor konskripcijskega urada bodo razdeljeni s posebno steno in vrati na dvoje. V prvi polovici bo nastanjen g. ravnatelj, v drugi pa še ostane vodja konskripcijskega urada s par uradniki.

□ Tatinčki učenec. Krojaški mojster Anton Zajko iz Frankopanske ulice je prijavil policiji, da je izginil njegov učenec Josip K., s seboj pa je odpeljal dve kolesi, moško in žensko, znamke »Waffenrad«, vredni 3000 Din. Pobegnil je najbrž s svojim prijateljem Rudolfom S. v Avstrijo, kjer imata oba fanta sorodnike.

□ Nezgode. V kopališču ob Dravi se je težko ponesrečil 13 letni dijak Danilo Weber. Fant je šel iz kopališča ob bregu proti Dravski brvi, da bi od tam plaval do kopališča. Na kamenju na mu je izpodrsnilo, padel je ter si

prerezal roko v zapestju. Ker je bila poškodovana odvodnica, ga je rešilni oddelek prepeljal v bolnico. — V Melju se je ponesrečil 31 letni ključavničarski mojster g. Ivan Wudler. Zlomil si je desno nogo. Rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnico.

□ Policijska kronika. Tekom minule nedelje je mariborska policija izvršila tri aretacije in sicer radi kaljenja nočnega miru in tatvine. Prijavljenih je bilo 15 slučajev raznih manjših prestopkov.

□ Mariborski trafikanti obupani. Poročali smo že, da je bila zadnja razprodaja tobačne pošiljave Glavne zaloge na manjše trafikante po mestu plesnjiva. Zelena plesnjiva so n. pr. cigarete »Kosovo« ter neretovski in vardarski tobak v paketih. Nekateri trafikanti so dobili celo robo plesnjivo in jo seve nihče ne kupi. Ako bi se drznili trafikant komu ponuditi plesnjivo cigareto ali skvarjen tobak, ne bo videl te stranke nikdar več v svoji trafiki. Revnejši trafikanti invalidi so zbrali neraben tobak in cigarete ter nesli te zdravju škodljive tobačne izdelke nazaj Glavni zalogi, naj izmenja skvarjeno blago, ali jim vrne denar. Dobili so odgovor: Kar je enkrat kupljeno, je kupljeno! Te uboge vojne žrtve so oškodovane za znatne vsote in povrhu še nimajo cigaret in tobaka za prodajo. V tem nečloveškem slučaju mora napraviti oblast red!

□ Poroka. Mariborski policijski stražnik g. Miha Šrok se je poročil v ponedeljek v Šent Ilju v Slov. goricah z gdnjo M. Potočnikovo, posestnico v Št. Ilju. Kot pričr sta prisostvovala šentiljski g. župan Svaty in narodni poslanec Žebot. Novoporočencema obilo sreče!

□ Mestni fizikat je dobil nov instrumentarij. V zadnjem mestnem proračunu je bilo dovoljenih 10.000 Din za nabavo novega instrumentarija za mestni fizikat. Instrumenti so tukaj in tako je fizikat v novi stavbi preskrbljen z najpotrebnejšim.

□ Visoka carina. Mariborski okrajni zastop je prejel pred kratkim nov traktor za prevažanje gramoza. Zastop je bil prepričan, da bo šel traktor, ki je za občo korist, carine prosto, a sedaj se mu je predpisala carina 20.000 Din, ki se mora plačati!

□ Nova tovarna na Pobrežju. Na Pobrežju v hiši, kjer je bila svojčas Tavčarjeva tovarna za mesne izdelke, v bližini znane gostilne Balon, bo otvorjena velika apretura za silo. Novi lastnik te hiše bi že bil začel s preureditvijo, a ni mogel hiše izprazniti, ker stanuje v njej več strank. Nova tovarna bo začela obratovati začetkom spomladi.

□ Stavbna podjetnost na Pobrežju in v Studenih. Na Pobrežju je bilo v primeroma kratkem času pozidanih 14 novih hiš. V Studenih je kupilo več strank od Stumpla njivo, na kateri bodo začeli zidati sedem enodružinskih hiš.

□ Cerkveni slikar g. Horvat je pred kratkim dokončal slikanje cerkve sv. Antona v Slov. goricah. Svoje delo je tako mojstrsko izvršil, da je dobil pravi sloves po vsem Štajerskem in še neko meje na Hrvaškem, kamor

odide na pomlad slikat več cerkva. V naših krajih je v tem oziru zaradi težkih gospodarskih razmer stagnacija, vendar je upati, da se bodo razmere izboljšale in bo mogoče misliti tudi na preslikanje raznih cerkva.

Celje

Preselitev. G. Franjo Koren, ki je imel dosedaj pekarno v Gosposki ulici, se je preselil v Ljubljano, svojo pekarno pa oddal v našem. Imenovan je bil v Celju markantna oseba. Bil je voditelj socialnih demokratov in kot tak zastopnik v mestnem občinskem svetu, kjer je kot predsednik požarne brambе posebno z uspehom zastopal interese imenovane organizacije. Bil je pošten javen delavec, ki je v osebnem obveščanju bil z vsakim prijazen in vsled tega splošno priljubljen.

Izstop iz katoliške cerkve. Lesni trgovec Maks Plautz v Gaberju je izstopil iz katoliške cerkve.

Vodstvo obrtne nadaljevalne šole je prevzel ravnatelj deške meščanske šole gosp. Joško Bizjak. Dosedanji ravnatelj g. Beno Serajnik je namreč bolan in ne more izvrševati svoje službe. Hotelirsko šolo bo pa vodil namestnik zadnje imenovanega, strokovni učitelj g. Černež.

Oseba vest. Pri okrožnem rudarskem uradu v Celju je imenovan za predstojnika urada ing. Kornel Ferjančič, dosedanji prometni ravnatelj pri ravnateljstvu državnega rudnika v Mostarju.

Brezalkoholna produkcija priredi dne 26. septembra v prostorih g. Martina Perca pri Skalni kleti enodnevni tečaj o brezalkoholnem gospodinjstvu. Priporočamo toplo ta tečaj in upamo, da se ga bodo v ožgled velike važnosti, ki jo igra brezalkoholno gibanje za naš narod, udeležile naše gospodinjice v velikem številu.

Ptuj

Občni zbor Dijaške kuhinje se je vršil dne 17. t. m. ob šestih zvečer v Narodnem domu ob precejšnji udeležbi članov. G. podpredsednik Toplak se je spominjal z gorkimi besedami umrlega predsednika dr. Franca Jurtele, ki je skoraj 20 let vodil z očetovsko skrbjo to človekoljubno ustanovo in je imel na jesen vedno skrbi, ko so se vračali dijaki v šolo. Udeleženci so vstali in mu zaklicali slava. G. tajnik prof. Kolarič je prebral zapisnik lanskega občnega zbora ter poročal, da so bili dijaki s hrano, ki je bila tečna, zadovoljni. Nato je poročal blagajnik, g. gimn. ravnatelj dr. Komljanec, ki je vršil blagajniški posel že 21 let, o podporah. Okrajni zastop ptujski je prispeval 6000 Din, namesto venca in cvetja pokojnemu dr. Jurteli je prišlo v blagajno 2380 Din, zaključni venček lanskim sedmo- in osmošolcem je dal 1812 Din 50 par, Miklavž je iz Dijaškega doma prinesel 783 Din, člani so dali nad 3000 Din, odvetniki od poravnave 890 Din, vsi dohodki so znašali 19.251 Din, izdatki pa 18.715 Din, prebitek 536 Din. Za dolgoletni blagajniški posel, ki ga je vršil ravn. dr. Komljanec, mu je izrekel občni zbor posebno zahvalo. Nato je bil soglasno izvoljen za predsednika ravnatelj dr. Komljanec; občni zbor je potrdil stari odbor, namesto umrlega dr. Jurtele pa je bil izvoljen dr. Fermevc, ki bo prevzel blagajniške posle. Tajnik prof. Kolarič je nato poročal o došlih prošnjah, ki jih je letos 29. Ker so pa prostori v Nar. domu, kjer je dosedaj obratovala kuhinja, premajhni, bo treba najti drugih. Prosilcev ni mogoče odbiti. Prof. dr. Kotnik predlaga, naj Dijaška kuhinja naprosi mestno občino, da ji za letos prepusti v uporabo kuhinjo in obednico v Mladiki, ki sta dovolj prostorni. Prof. Alič naglašja, da je treba na vsak način podpreti ubogo dijaštvo. Letos je 29 prosilcev, prihodnje leto jih bo 40. Premožnejši starši pa naj prispevajo v živilih. Nekateri so to tudi obljubili. Ravn. dr. Komljanec omenja, da je dr. Jurtela priskrbel od štaj. deželnega odbora večjo podporo. Treba se bo obrniti tudi sedaj na vlado, ker bo društvo potrebovalo najmanj 30.000 Din. Občni zbor je pokazal, da se Ptujčani zanimajo za svoje ubogo dijaštvo.

Starši, pazite na otroke! Ob sedanjih toplih dnevih se hodijo fantje kopat v Vičavo v Dravo. Pretekli teden bi se bili kmalu zgodili dve smrtni nesreči. Dva dijaka bi bila kmalu utonila. Rešili so ju tovariši, ki so poskusili pri enem z umetnim dihanjem, kar se je obneslo. Zakaj pa imamo mestno kopališče, kjer je dosti kopalcev in so nesreče redkejšje? Tam se naj tudi mladina koplje, kjer ima vendar nekaj nadzorstva.

Pozna pomlad. V drevoredu, ki vodi s postaje v mesto, je začel cveteti en divji kostanj.

Odlikovanje. Na obrtni razstavi v Ormožu je bila odlikovana tukajšnja lončarska tvrdka Maister z zlato kolajno.

Citija

Sejmi. V ponedeljek dne 13. t. m. se je vršil v št. Vidu dobro obiskan sejem, na katerega so kmulje prignali preko 700 glav živine. Kupčija je bila živahna ter so avstrijski kupci precej živine pekumili. Nakladali so jo na litjski postaji. Cena od 1.50 do 2.50. Živina je bila lepa. — Na sejmu v Šmartnem pri Litiji je bilo prignanih okoli 900 glav živine, srednje ter je bilo malo kupčije. Za najboljši par volov se je plačalo 1.25, druga dva pa največ 1.50. Sejem je bil slabo obiskan vsled dežja. Sploh se pozna priznanišanje gotovine pri naših kmetih.

Šolska vest. Mesto šolskega upravitelja je nastopil novo imenovani učitelj g. D. Rostohar, ki je prišel s svojega prejšnjega kazenskega mesta št. Jurij pod Kumom, kamor je bil pod PP-režimom siloma prestavljen. Upamo, da bo v kratkem napravil na litjski šoli red; posebno pažnjo bi moral obrniti na šolsko mladež, ki je zelo podivjana. Novi šolski upravitelj, ki ima veliko veselje do kmetijske in vrtnarske panoge, bo dalj kmetijski produkt tudi našim kmetijskim sinovom, da bodo vsaj spoznali že v ljudski šoli elementarno kmetijsko nauke.

Cerkveni koncert v Šmartnem pri Litiji o priliki zaključka slavnosti 25 letnice blagoslovitve tamošnje krasne znamenite cerkve, ki se je vršil v nedeljo popoldne, je napolnil vso obsežno cerkev. Na orglah je igral g. S. Premrl iz Ljubljane, koncert sta pa dirigirala litjski in šmarški organist. Izvajanja posameznih pevskih točk so bila precej dobra, na sporedu so bile samo lažje pevske točke. Za izrazit koncertni spored pa pevec še niso dorašli ter je treba pač mnogo več vaj in vežbanja. O pomenu cerkvene glasbe je pridigal pred g. župnik Valentin Sitar iz Zagorja, ki je v svojem temeljito pripravljenem govoru poljudno obrazložil pomen cerkvene glasbe. Pripomniti pa je treba, da se je cerkvenega koncerta litjska in šmarška »inteligence« le v pičlem številu udeležila.

Trbovlje

Orlovstvo in delavstvo. Zadnje nedeljo je priredil tukajšnji orlovski odtok javno telovadbo. Prireditelj je v vsakem oziru uspešal. Obilno občinstvo, ki je obiskalo orlovsko prireditelj, je tudi nastopajočim vilo novega poguma, da so z večjo vneto izvedli določen spored. Sicer so Trboveljčani vedno radi prihajali na orlovsko prireditelj, vendar letos nismo pričakovali tako obilne udeležbe, ker vemo, da so gmotne razmere zlasti med delavstvom zares težke. Da je bil kljub temu tako dober obisk, sklepamo iz tega, da si Orel ravno s svojim kulturnim programom pridobiva tudi med delavstvom vedno več prijateljev. Ljudstvo pač čuti, da daje orlovska organizacija mladini zdravo hrano, da veje iz orlovske mladine pošteno in veselo življenje, da odseva iz njih obrazov radost in močnatost in zato rado gleda ta vitka in brhka mlada telesa, kako ponosno nastopa v raznovrstnih oblikah. Vse točke so bile precej dovršeno podane. Nekoliko več kritja pri članskih vajah, več enotnosti pri orliških vajah bi gledalca popolnoma zadovoljile. Kar se tiče eksaktnosti in preciznosti je pa bil obojen moški naraščaj na višku. Ljubek je bil nastop »Mladih volkov« z najmanjšim generalom. Zaključil je celo prireditelj štafeti tek med Orli in »Mladci«. Zmagali so »Mladci« in si s tem priborili letos še drugo darilo, majhnega bronastega Orla. Cel telovaden spored je pa prepletala vzorna orodna vrsta v naravnost okarjajočimi vajami. Človek ne more prav presoditi, katere vaje so bile lepše, ali one na bradih, ali drugo ali krogih. Povsod smo se divili nad dovršeno, eleganco in lahkoto, s katero so izvajali vsemogoče tezne in kolebne vaje in vratolomne skoke. Gotovo Trbovlje še niso videle takega nastopa in je lahko vsakemu žal, ki se prireditelj ni udeležil. Orlovstvo je s tem nastopom pridobilo mnogo na ugledu in mislimo, da se bodo s tem tudi orlovske vrste še bolj ojačile. Orli, Orlice! Toda ne dajte se od velikih uspehov, ki ste jih želi, uspraviti v delu, temveč še z večjo korajzjo in odločnostjo skušajte svoj kulturni program popolnoma prenesti med ljudstvo. Bog živl!

Slov. Konjice

Občinski most. Vsed narastle vode pri zadnjih nalivih je tudi most, ki pelje čez Dravinjo na sejmiki, zelo trpel. Sedaj so ga popravili in namestili vse nove tramove.

Srne. V vrtu tovarnarja g. Lavriča je že od lanskega leta par udomačenih srn, ki se je pa letos pomnožil z dvema ljubkima mladima. Lepa prirodna slika ni le privlačna točka samo za otroke, temveč skoro vsaka odrasla oseba nehoti postoji, da si ogleda te krasne in za tukajšnje kraje tako redke živali.

Zel. postaja. Pred kratkim so se preuredili koledvorski prostori tako, da je prometni urad nastanjen v bivši čakalnici, za slednjo je pa lokal na novo pozidan. Prav je, da se je odpravila kanfina, kajti poprej nepivci niso pravzaprav smeli biti v čakalnici. Sploh bodi izrečeno priznanje sedanjemu g. načelniku, ki se pri vseh rečeh trudi za povzdigo naše majhne postaje.

Kopališče. Letošnje poletje je bilo kopalcem na razpolago na občinske stroške zgrajeno kopališče in sicer pri knezovi žagi. Ima 4 kabine, veli kprostoz za plavanje, naraven tla in je vse lepo betonirano. Umevno je, da je bilo celo kopalno sezono oblegano od občinstva ki je pa tudi zelo hvaležno občini za to napravo.

Meso. Cene so se znizale pri telečjem in govejem mesu za 2 Din pri kg. Sedaj stane: telečje 18—16, goveje 13—15 Din kg. Brez vsake škode bi se lahko še za par dinarjev, ker je cena živini tako nizka.

Slovenska krajina

Izlet po Slovenskih gorah. V petek, soboto in nedeljo je priredil gosp. kaplan Greif v Turnišču s svojim pevskim zborom in s svojimi ministri izlet po Slovenskih gorah. Glavna točka izleta je bila Sv. Trojica. Da je izlet v vsakem oziru uspel in da so kakor gosp. kaplan tako tudi pevec popolnoma zadovoljni prišli domov, se samo ob sebi razume. Izlet je bil prav primerno razvedrilo za požrtvovalne pevce, ki kažejo s svojim petjem v cerkvi naravnost občudovanja vreden uspeh. Prvič so zapeli na Veliko noč, a ko sedaj zapoje do 40 pevecov, se človeku zdi, da poslušja že več let vežban pevski zbor. Škoda je le, da nekateri ljudje tudi v tem oziru nečesto imeti razumevanja in tako morajo prenašati in povodolati i pevci nepotrebnih potežkoče.

Nova knjiga. Pred kratkim je v založbi tiškarne sv. Cirila v Mariboru izšel v tretjem natisu naš prekmurški »Kataloški katekizmus«. Katekizem smo težko pričakovali, zato smo ga tudi z velikim veseljem sprejeli. Kakor je imel prejšnji katekizem v vsaki hiši dom, tako ga bo imel tudi sedaj.

Dopisi

Blagoslovitev nove brizgalne v št. Martinu pri Vurbergu se je izvršila preteklo nedeljo prav slovesno. Domača požarna bramba je z velikimi žrtvami pripravila novo brizgalno, zato se je tega dogodka tem bolj veselila. Blagoslovitev je izvršil dekan mariborski stolni župnik in kanonik gosp. Franc Moravec ob asistenci domačega g. župnika. Slovesnosti so se udeležile vse sosedne požarne brambe, Maribor, Pobrežje, Fram, Rače, Mihevo, št. Janj na Dr. polju.

Vurberg. Ruski sanatorij v Gradu je dobro zasloven. Rusi iz vseh krajev ruske države se tukaj zdravijo, da tudi Srbi prihajajo sem. Vodstvo sa-

natorija si je omislilo radio, da imajo bolniki zabavo in poslušajo godbo, petje in druge prireditve iz raznih evropskih mest. Naše izobraževalno društvo je imelo poprej predstave v gradu, ker je tamkaj prirejena posebna soba za gledališče. Ker rabijo v gradu prostore Rusi, se bo izselil naš društveni oder iz grada in ravno sedaj se prireja v poslopu pod gradom velika soba, kamor se bo postavil oder in kjer se bodo vršili večji sestanki. Včasih je v tem poslopu razbijal kovač, shranjevalo se je graščinsko žito in vrtnarsko orodje, vendar se bodo vršile pa predstave. Tu bo naš društveni dom.

Poroka

MARIBORSKA POROKA.

UMOR V VINOGRADU.

Posesnik Leopold Proter iz Vodrancev je že dalje časa opazal, da mu nekdo krađe vino iz njegove kleti v Vitanu, kjer je imel vinograd. V noči od 8. na 9. maja 1926 se je hotel pripricati, kdo zabaja v njegovo klet ter je iz Vugmetincev domov gredo obiskal vinograd. V kleti je našel svojo dekle Marijo Nemec, njeno prijateljico Ano Trstenjak ter zloglasna pretepača 21 letnega Vincenca in 19 letnega Martina Ivanuša. Marija Nemec je ukradla gospodarju ključ od kleti, povabila svoje prijateljice ter so po cele noči popivali. Proter je zalotil nepovabljenega gosta v trenutku, ko so si natakali vino v izpraznjeno steklenico. Ves razjarjen je vstopil, pograbil svojo dekle za lase, ji potegnil pri tem robec z glave, nato pa je sunil vun vs Trstenjakovo. Oba fanta sta bila zunaj ter sta se skrila, ko sta videla prihajati gospodarja.

Zenski sta pričeli kričati in klicati na pomoč. Ivanuša sta priskočila in obe Nemec in Trstenjakova sta ju vzpodbujali z besedami: »Udrite ga, le udri ga, vzemi nož, zakolji vraga, kar zakolji ga.«

Ivanuša sta pričela udrihati po Proterju s trsnimi koli ter sta prenehala šete, ko je ležala žrtev na tleh mrtva. Lobanja je bila na več mestih prebita in smrt je nastopila v trenutku vsled otrpnenja možganov. Ko je Martin Ivanuša mlatil po že na tleh ležečem Proterju, je priskočil Vincenc ter hotel brata odriniti stran, toda Marija Nemec in Trstenjakova sta ga držali ter klicali Martinu: naj ga le ubije.

Truplo ubitega so našli naslednji dan ležati poleg kleti v mlaki krvi, zraven pa več okrvavljenih in zlomljenih kolov. Poleg trupla je bila na tleh naglavna ruta, ki je izdala Marijo Nemec. Prvotno je vse tajila, polagoma pa je zločin priznala ter izdala tudi druge. V zaporu je bila Nemec zaprta skupaj s Trstenjakovo. Domenili sta se, da bodeta okrivili sina umorjenega, češ da jih je on najel, naj mu ubijejo očeta. Njuna nakana pa se je ponesrečila, ker sta Ivanuša izpovedala vse po resnici.

Ker so predlagali zagovorniki zaslišanje še nekaterih novih prič, se je razprava odločila za prihodnje porotno zasedanje.

V Avstriji je kradel.

Dne 20. t. m. se je zagovarjal pred porotničji Alojz Gombos iz Salomencev radi tatvine, katero je izvršil v noči od 17. na 18. marca v Gleichenbergu v Avstriji. Vlomil je skozi okno v lokal prodajalca likerja in trafikanta Karla Treterja ter odnesel več steklenic likerja, cigaret in 1200 šilingov gotovine, vsega skupaj v vrednosti 13.000 Din. Vlom je izvršil nemoteno ter je bil tako brezskrben, da je pojedel steklenico kompota, kar mu je postalo usodno. Na steklenici je namreč pustil odtiske svojih prstov. Te odtiske so poslali policiji na Dunaj in ker je Gombos precej nevaren tat in znanec tudi dunajske policije, so v arhivu kmalu našli ime pravega storilca, ki se je pa nahajal že v naši državi. Na intervencijo avstrijskih oblasti je bil aretiran. Skušal je s pomočjo raznih prič dokazati, da se je v omenjeni noči nahajal v naši državi, toda to dokazovanje se mu ni posrečilo, pač pa so ga v Gleichenbergu videle številne prič. Nedvomno je, da je omenjeni vlom izvršil on.

Porotno sodišče je na podlagi porotniškega krivdoreka obsodilo Alojzija Gombosa na pet let težke ječe.

Pridobivate novih naročnikov!

Spori

PRIMORJE: JADRAN, SLAVIJA: REKA IN SVO. BODA: PANONIJA.

Primorje je odigralo v nedeljo prijateljsko tekmo z zagrebškim Derbyjem, ki je podal precej medlo igro. Primorje ga je v prvem polčasu znatno nadkriževalo ter si že pred odmorom zasiguralo zmago. V drugem polčasu je igral Derby boljše in imel več od igre, vendar je mogel rezultat prvega polčasa 6:2 popraviti sam ona 6:3.

V Mariboru se je vršila prijateljska tekma med Mariborom in Rapidom, ki je končala s 3:0 za Maribor. Prihodnjo nedeljo se prično tudi v Mariboru in Celju prvenstvene tekme.

V Zagrebu je gostoval v soboto in nedeljo profesionalni dunajski klub Brigittenauer A. C. (prejšnja Ostmark). V soboto je profesionalcem uspelo zmagati nad kombiniranim moštvom JNSA s 3:1 in sicer bolj vsled slabe igre kombiniranega moštva kot vsled svojih sposobnosti. Drugi dan je Gradjanski SK po dobri igri premagal dunajčane z 2:1.

Reprezentančni team Belgrada je igral v nedeljo v Bukarešti z reprezentanco Bukarešte odločno tekmo za pokal Nj. Vel. kraljice Marije, poklonjen leta 1924. ob poroki s kraljem Aleksandrom. Belgrad je odnesel pričakovano zmago v razmerju 8:2 in z njo dragoceno trofejo.

V Pragi je zmagala Slavija nad italijanskim vrakom Juventusom s 6:1.

Na Dunaju je v meddržavni tekmi Madjarska zmagala nad Avstrijo s 3:2.

LAHKA ATLETIKA.

Zensko lahkotletsko prvenstvo Jugoslavije za 1926 so si priborile v soboto in nedeljo v Zagrebu drugi zaporedoma atletinje ljubljanske Ilirije. Dosegle so v končnem placementu 43 točk; v metu kroglice je izboljšala Bernikova jugoslov. rekord na 9.15 m, enako je štafeta Ilirije postavila v času 33 sek. nov državni rekord. Tudi drugo mesto so zasedle ljubljankinje, atletinje Primorja s 35 točkami. Santlova je med njimi postavila nov jugorekord v skoku v daljavo s 498 cm. Posamezne rezultate še prinesemo.

HAZENA.

Namesto prvenstvene tekme sta Primorje in Atena abavirvala v nedeljo le prijateljsko tekmo, ki je končala s 5:4 za Primorje. V Ptujju je hazena SK Maribora zmagala v prvenstveni tekmi hazeno SK Ptujja z 12:5. Prvenstvene tekme v Zagrebu: ASK-Concordia 10:7, Vespa-Uškok 6:0.

VAŽNI SPORTNI DOGODKI.

Sedaj je pa še en Anglež preplaval Kanal Doreham, v 13 urah in 56 minutah.

Peltzer ni mogel zboljšati v Stockholm Baratonovega rekorda na 1000 m. Deželavo je prej, iz zelo je bilo mraz. Zato je njegov uspeh 2 : 29.3 še prav dober.

Nurmi je tekel v Dresdenu 3000 m v 8 : 27.4 (sv. r. je 8 : 20.4); in beremo, da bi bil prav lahko napravil na dve miljii nov rekord, če bi bil tekel naprej. Pa ni tekel. Nepreračunljiv je, gotovo hoče osebno revanšo z Widejem. Z Dunaja poročajo prav isti čas 8 : 27.6. Bomo še pisali, in pa tudi, kaj misli o zopetnem boju s Peltzerjem in Widejem. V Dresdenu je bil za njim Walpert v prav dobrem času 8 : 49.8, nato pa Bolze v 8 : 52.

Slavija je porazila italijanskega prvaka Juventus v Pragi v običutnem razmerju 6 : 1, drugi dan je pa italijanski klub premagal Viktorijo — Žižkov 3 : 1. — I. F. C. Nürnberg proti F. C. Fürth 3 : 1. — Ogrska je premagala Avstrijo 3 : 2; pravijo, da je bil poraz zaslužen.

Boju za Davisov pokal sledi boj za ameriško prvenstvo, pripuščeni so tudi inozemci. Zato so ostali Francozi kar v Ameriki in so se temeljito maščevali za svoj poraz v tekmi za pokal. Vidi se da so prepozno v Ameriko prišli in da zadnjič še niso bili aklimatizirani. Največjo senzacijo je povzročila zmaga mladega Cochet nad Fildouem; Tilden je s tem bojem zgubil svoj naslov ameriškega prvaka, ki ga je imel neprestano od leta 1920 naprej. Najzanimivejše je to, da bodo končne boje izvajali najbrž Francozi med seboj, brez Amerikancev.

Brata Arrachart bosta letela iz Pariza naravnost v Džibuti (ob Adenskem zalivu), 6000 km, s čimer bi prekosila rekord neprestanega poleta 5200 km, ki sta ga dosegla Chalio in Weiser s poletom iz Pariza v Bender Abbas.

Zgodovinska črtica

O ZGRADBI ŽUPNO-DEKANIJSKE CERKVE V ŠMARTNEM PRI LITJI.

(Ob 25 letnici njene posvetitve.)

(Dalje.)

Božja služba v novi cerkvi.

Kapelica »Ecce homo« na Pungertu je kaj dobro služila za božjo službo v poletnem in v lepem jesenskem vremenu. Seveda je zamo-glo v kapelico le malo vernikov, njih večina je morala ostati zunaj in se uvrstiti okrog nje. Sv. maša se je darovala v kapelici, pridigovalo se je na cerkvenem pragu. V zimi pa ni bilo tam obstanka, zato so zidarji župljanom zelo ustregli, da so pred svojim odhodom obokali kapelice v cerkvi in oba žagreda, kakor tudi tesarji, ki so vrata in okna z deskami zabili in postavili za silo sedeže. Moglo se je toraj o sv. Martinu v novo cerkveno zgradbo in tam proslaviti sv. Martina. Postavil se je za silo oltar s starim že trohljivim kipom sv. Martina, škofa na konju, ki je počival v zasluženem pokoju že več let na Jakličevem kozolcu. Umevno, da se je darovanje zato bolj obneslo, kakor je bilo sicer v navadi.

V cerkveni zgradbi je bilo seveda zelo mrzlo. A postavile so se peči, da se je moglo do pomladi zadostovati krščanski dolžnosti.

Zidarsko in tesarsko delo se izvrši.

Zidarjem se je moral napraviti prostor in vrniti se je bilo treba s službo božjo v kapelico na Pungertu. Prišli so namreč že 20. marca 1900 in nadaljevali z delom. Zvonika so dozidali sredi majnika, oboke koncem julija. Vzidavali so okna, vrata, kameniti križ in križne rozete postavili nad glavno in stranska pročelja izklesane iz graškega afleuca-peščnika. Pomniti je, da so sklepniki, katere so vzdali v oboke cerkvene ladije iz afleuca-peščnika, dočim sta onadva večja v prezbitteriju, štirje mali nad povprečno ladijo, trije v obokih pod korom — spomin stare farne cerkve. V zvoniku na evangelijski strani so uredili krstno kapelo ter vzdali spomenike in vse drugo že zgoraj navedeno. Vzidali so nadalje v povprečni ladiji in pri stranskih vhodih kropivnike ter postavili stebre pod korom iz nabrežinskega, deloma repentaborskega in istrskega kamenja. Položili so po vsej cerkvi opeko kot podlago za tlak in končno postavili stopnice, katere je poslaa tvrdka Tönnies iz svojega nabrežinskega kamnoloma. Zadnji zidarji so odšli dne 7. novembra. Čast zidarjem, ki so se ves čas v Šmartnem vzorno obnašali, pridno in vestno izvrševali svoj poklic, da zaslužijo najlepšo pohvalo.

Na strehi pa so bili zaposleni vse poletje tesarji. Dne 7. junija so na levem zvoniku zasadii jabolko in križ. V jabolko se je vložil kosček pločevine s kemičnim napisom: »Slava Bogu na višavah! Usmiljenje božje z nami!« Napisala so se tudi imena: svetega očeta Leona XIII., cesarja Franca Jožefa I., knezoškofa Ant. Bonaventure in več drugih. Na desnem zvoniku pa so postavili tesarji jabolko in križ dne 30. junija. Zvonika so pokrili z angleškimi škalcami v juliju. Zvonika sta visoka po 60 m, dva metra višje nego v načrtu, ker sta se za teliko dvignila nad cerkveno streho v etaži pod zvonovi in nad linami iz enostavnega namena, da bi zvonovi nad cerkveno streho višje viseli in se tako zvonjenje bolj slšalo.

Po odhodu zidarjev in tesarjev je postavil vrata pri vseh vhodih mizarski mojster Josip Izgoršek iz Šmartna, katerim je ključarske delo oskrbel ključarski mojster Anton Verbaš. Okna pa je izdelal deloma sam, oziroma oskrbel umetalni steklar Avgust Agnola v Ljubljani, kateri se je izobrazil v svoji obrti na Dunaju, v Berlinu in Monakovem.

Prav v tem času, ko se je zunanje gradbeno delo tako lepo razvijalo, napredovalo in končno izvršilo, je počila v »Narodni tiskarni« v Ljubljani grnata največjega kalibra in se razpočila s toliko silo, da je bilo še cele Šmartno pri Litiji v veliki nevarnosti.

Gospodarstvo

Pospeševanje kmetijstva v Avstriji.

Avstrijsko zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo je tekom letošnjega polja priredilo v Admontu na Zg. Štajerskem za praktične kmetovalce 8 sedemdnevnih tečajev po najnovejših načinih izboljševanja kmetijskih gospodarstev v planinskih krajih.

Snov, ki se je obravnavala ob priliki teh tečajev je bila izredno aktualna in je bil vsled tega tudi poset tečajev zelo velik in živahen. Udeleženci so bili pretežno kmetovalci iz vseh zveznih dežel države; mno je bilo učiteljev in tudi par kmet. inženjerov.

Izjemoma sem se smel, kot jugoslovanski državljani, enega teh tečajev udeležiti tudi jaz, vendar le — na svoje stroške.

Industrijska Avstrija deluje s polno paro za povzdigo kmetijstva. Njeno geslo je: osamosvojenje in gospodarska neodvisnost od inozemstva. Ne stremi tudi samo za tem, da zviša kmetijsko produkcijo, ampak da jo pred vsem poceni. In danes stojimo pred dejstvom, da v Avstriji n. pr. mleko, jajca itd. niso nič dražja kot v Sloveniji in da ima Avstrija že nadprodukcijo nekaterih kmetijskih pridelkov. Krompir je bil to leto v zvezni republiki ceneji nego pri nas, in nižjeavstrijska vlada je morala z vso naglico aditi tovarne za industrijsko predelavo krompirja, katerega je bilo za domačo porabo odveč in se ga ni moglo izvažati.

Avstrijsko kmetijstvo se sicer tudi ne pospešuje več z denarnimi podporami in raznimi subvencijami, vendar posluje tamk. gospodarsko informacijska in instruktivna služba izborna. In ker je vsled tega vzpostavljena trajna in najožja vez med kmet. strokovnjaki, kmet. zavodi, gospodarsko naobraženim učitelstvom in med narodom je tudi gospodarski napredek siguren in gotov, čeprav — kakor v kmetijstvu sploh — le počasen. Naravno imajo gospodarski zavodi in strokovnjaki zadosti sredstev na razpolago, da lahko ustrezno raznim zahtevam kmetovalcev glede različnih gospodarskih vprašanj.

Iz mnogih primerov naj navedem zanimiv in poučen zgled pospeševanja avstrijskega kmetijstva:

Kako važna je prehrana in gnojenje rastlin je vsakemu jasno. Vendar tavamo glede načina in množine gnojenja še prav v temi. Sprva se je pri nas glede potrebe gnojenja preiskavalo zemljo kemičnim potom in se je ugotovilo koliko in katere redilne snovi so v zemlji. Vendar je ta metoda popolnoma odrekla, ker se kemičnim potom zamore sicer ugotoviti celotna množina redilnih snovi v zemlji, ni pa s to metodo mogoče dognati koliko redilnih snovi je raztopljivih in rastlinam dostopnih.

Poskušalo se je potem z gnojilnimi poskusi na polju. Tudi ti poskusi v večini slučajev ne zadovoljujejo in so nezanesljivi. Povzročajo mnogo kompliciranega dela in so v slučajih malenkostne vremenske nezgode, točče, poplave, škode vsled rastlinskih in živalskih škodljivcev povsem iluzorični in neuporabni. Tudi ni mogoče s preizkusi na polju ugotoviti koliko raztopljivih in rastlinam dostopnih redilnih snovi manjka v zemlji.

Radi tega uporabljajo v Avstriji predvsem na Nižjeavstrijskem že drugo leto povsem enostavno biološko kemično metodo po prof. Neubauerju za ugotovitev potrebe pre-

hrane rastlin in gnojenja na gotovem zemljišču.

Kmetovalec pošlje preizkusni postaji na Dunaju manjšo količino zemlje, plača pribl. 20 Din in po preteku 1. meseca sporoči postaja kmetovalcu točno redilne snovi, v kaki množini in v kaki obliki je zemlji dodati za dovoljen razvoj rastlin. Postaja navede natančno koliko q hlevskega gnoja, koliko q superfosfata, kalijeve soli itd. je potrebnih na gotovem polju in za gotove rastline.

Ta način preizkusa je vsled tega tako silno važen, ker nam pové, katero količino gnojil — naravnih in umetnih — moramo zemlji dodati in ker nam tudi pové, kaka oblika gnojil — fiziološko kislila ali alkalična — prija dotični zemlji.

Po sedanjih izkušnjah je bilo samo 3% preizkusov po prof. Neubauerju negativnih. Vendar se ta metoda vedno spopolnjuje in jo avstr. kmet. ministrstvo pospešuje z vsemi silami. Vsled njene dokazane uspešnosti v kmet. praksi so jo uvedle že vse napredne agrarne države, predvsem Čehoslovaška, Nemčija in celo Japonska.

Po mnenju strokovnjakov se v Avstriji najintenzivnejše deluje v kmet. gospodarskem oziru na Vorarlberškem in na Koroškem. To je pokazal tudi živahen obisk kmetijskih tečajev iz teh dežel.

Tudi pri nas bi bilo želeli, da bi se prirejali podobni tečaji pogostejše, osobito za naše učiteljstvo in drugo inteligenco, ki nima pravzaprav nikjer posebne prilike dobiti pobudo za strokovno delovanje med kmetiskim narodom. Ob vsakih počitnicah se prirejšajo za učiteljstvo v Ljubljani na srednji tehnični šoli kurzi za različna rokodelstva, obrti in risanje — samo za kmetijstvo, sadjarstvo, vinogradništvo in gozdarstvo, za najvažnejše produkcijske panoge v naši državi ni nobenega tečaja. Fran Wernig, kmet. referent.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Z ozirom na poročila »Slovenskega naroda« o predstojeh fuziji Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani s Slovensko banko d. d. v Zagrebu nam sporoča Ljubljanska kreditna banka, da o kaki fuziji ni govora, pač pa se vrše pogajanja med imenovanim zavodom glede prevzema Slovenske banke po Ljubljanski kreditni banki.

Gibanje cen v veletrgovini v mesecu avgustu. Belgrajski »Privredni pregled« prinaša indekse številke o gibanju cen v veletrgovini za mesec avgust. Celokupni indeks cen je v tem mesecu padel od 1476 na 1443, torej za 2.2 odstotka. Razen v skupini gradbenega materiala je v vseh ostalih skupinah zaznamovati padec v cenah. Cene poljedelskih proizvodov so padle za 9 odstotkov, cene živine in živalskih proizvodov so ostale skoraj neizpremenjene (padec znaša le 0.7 odst.); velik padec in sicer za 11 odst. je zaznamovati pri cenah sadja in zelenjave, nasprotno pa so cene gradbenega materiala dvignile za 8 odst. Neznatne so spremembe v cenah kolonialnega blaga in industrijskih proizvodov. Od januarja do avgusta je celokupni indeks padel za 9.6 odst. od 1596 na 1443. Nivo naših cen v avgustu predstavlja najnižji nivo v zadnjih štirih letih. Vendar pa v zlatu računano še ni dosežen oni nivo, na katerem so se gibale naše cene v poletju l. 1924 preden je prišlo dvigovanje dinarja in to čeprav je zlati indeks naših cen od avgusta 1925 padel za 13 odst. od 152 na 132. V poletju 1924 se je naš zlati indeks gibal v višini 120—122. Takratne naše cene so bile torej v zlatu za približno 10 točk ali 7.6 odstotkov nižje od današnjih. Vendar je razveseljivo, da se naše cene vsak mesec bolj približujejo onemu nivoju, na katerem so se gibale pred dvema letoma, kar nam daje upanja, da bomo sčasoma vendar izvele našo izvozno trgovino iz dosedanje depresije.

Ogromne zaloge neprodanega tobaka v skladiščih monopolne uprave. Monopolna uprava je slab trgovec, zato tudi ni v stanju, da proda v ino-

zemstvu svojo zalogo tobaka iz prejšnjih let. V kratkem bo morala odkupiti od producentov letošnji pridelek, ki se ceni na 15 milij. kg, nima pa denarja, ker ji leži v skladiščih niš manj kot 30 milij. kg starega tobaka, kar predstavlja pridelek dveh let. Vrednost tega starega tobaka se ceni na 400—500 milij. Din, za katere pa mora monopolna uprava plačati visoke obresti. Upravnik državnih monopolov g. Todorovič se je pred kratkim mudil v Londonu, ker se je moral pogajati radi podaljšanja kratkoročnega posojila monopolne uprave v znesku 1 milij. funtov (275 milij. Din).

Vprašanje železniške proge Rogatec—Krapina. Ker so dohodki prometnega ministrstva letos znatno manjši kot lani, se namerava zmanjšati investicijski program prometnega ministrstva. Vendar se vsota za progo Rogatec—Krapina, ki je unešena v proračun, ne bo zmanjšala. Proga je že trasirana in se bo v kratkem pričelo z gradbenimi deli.

Vprašanje mednarodne rešitve vprašanja uvoznih in izvoznih prepovedi. Gospodarska komisija Društva narodov in mednarodna trgovska zbornica se je dolgo trudila za odstranitev uvoznih in izvoznih prepovedi, ki predstavljajo v mnogih slučajih težke ovire za mednarodni trgovski promet. Stvar je na septembrskem zasedanju Društva narodov že toliko dozorela, da je v kratkem pričakovati sklicanje mednarodne konference za odstranitev teh ovir. Ta konferenca, ki se bo sklicala najbrže še pred svetovno gospodarsko konferenco, ne bo imela samo posvetovalni značaj, ker se je bodo udeležili pooblašeni zastopniki posameznih vlad. Na podlagi načrta, izdelanega od zastopnika Italije v gospodarski komisiji Društva narodov se namerava skleniti meddržavna konvencija, po kateri naj bi se v roku od 6 mesecev v vseh državah odstranile uvozne kakor tudi izvozne prepovedi, izzemši onih, ki so bile običajne že pred vojno oziroma onih, ki izvirajo iz izvanrednih okoliščin. Upravičeno izvanrednih okoliščin pa naj bi došlo posebno razsodišče.

Konjunktura v ogrski mlinarski industriji. Kakor se poroča iz Budimpešte, so ogrski predvsem za budimpeštanski mlinski tako dobro zaposleni, da se dela celo ponoči, tako da morejo mlinski svojo kapaciteto popolnoma izrabiti. Ta preokret v konjunkturi je deloma povzročila nova avstrijsko-ogrski trgovinska pogodba deloma pa trgovinski preliminarij med Ogrsko in Čehoslovaško. Naša mlinarska industrija pa se je istočasno vsled pogrešne gospodarske politike nahajala še vedno v krizi.

Svetovna trgovina v letu 1925. Po statistiki ameriškega državnega urada za trgovino, je v letu 1925 obseg svetovne trgovine že znatno prekorasil predvojni nivo. Pri tem je seveda upoštevalo običajno zmanjšanje kupne moči zlata, ki znaša danes le še 65—70 odst. predvojne kupne moči zlata. Vendar ta statistika svetovne trgovine za Evropo ni preveč ugodna. Med tem ko znaša v dolarjih računano, prirastek ameriške zunanje trgovine 95 odst. in prirastek zunanje trgovine Azije celo 150 odst. se je obseg evropske trgovine zvišal le za 30 odst. Poslabšalo se je tudi razmerje med uvozom in izvozom Evrope, kajti izvoz je narasel za 24 odst., uvoz pa za 35 odst.

Gospodarska kriza v Čehoslovaški. V čehoslovaški industrijski produkciji se je pred meseci pojavila ostra kriza, ki je najprej obela bombažno industrijo. Tovarne so reducirale in ustavile obrat, sledile so redukcije v ostali tekstilni industriji in končno tudi v industrijah, ki so navezane na izvoz. V industriji stekla in steklenih izdelkov se je obrat zmanjšal na polovico. Industrija porcelana je morala odpustiti 10% svojih delavcev, velik del pa zaposluje le deloma. Vsled prenehanja investicij trpi predvsem gradbeni industrija. Polagoma je vsled zmanjšanja kupne moči prešla kriza tudi na ono industrijo, ki ni toliko odvisna od izvoza, to je na industrijo hranil, usnja, čevljev in konfekcije. Število brezposelnih znaša preko 100.000, kar predstavlja 7% celokupnega industrijskega delavstva. Število le deloma zaposlenih delavcev pa je še večje. Izvoz prvih 7 mesecev je napram istem razdobju lanskega leta nazadoval za 1 milijardo 144 milijonov Kč. Vsled nižjih cen sladkorja se je vrednost izvoženega sladkorja zmanjšala za 332 milijonov Kč. Vendar je pričakovati, da depresija v čehoslovaškem gospodarstvu ne bo dolgo trajala, ravno tako kakor se je gospodarstvo v letu 1923. hitro opomoglo. Tehnični napredek čehoslovaške industrije stoji na višku, in se navzlic krizi stalno izpopolnjuje. V zadnjem letu se je v svrhu racionalizacije produkcije investiralo preko 1 in pol milijarde Kč. Tehnična oprema številnih obratov je tako vzorna, da v svrhu študija te opreme prihajajo iz inozemstva številne študijske komisije.

Pred zaključkom pogajanj za mednarodni železni kartel. Kakor se poroča iz Bruxellesa, je upati, da se v kratkem odstranijo zadnje ovire za sklenitev mednarodnega železnega kartela. Nemčija in Francija sta že pristali na pogoje, ravno tako

Luksemburg, edino belgijska industrija železa se še trudi, da bi dosegla višjo kvoto. Zaključna konferenca se bo vrnila 17. t. m. v Parizu. Čim se doseže definitivna konvencija, se bo vzelo v pretres vprašanje vstopa čehoslovaške, poljske in avstrijske železne industrije. Čim se sklene konvencija, je pričakovati najmanj 10 odstotno zvišanje cen železa.

Borza

Dne 20. septembra 1926.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.46—13.49 (13.47), Italija 208.91—206.91 (205.75), London 27.44—27.50 (27.47), New York 56.358—56.558 (56.48), Pariz 155—157 (160), Praga 167.35—168.15 (167.70), Dunaj 7.96375—7.96375 (7.975), Curih 10.9275—10.9575 (10.94), Amsterdam 22.66—22.72.

Curih. Belgrad 9.1475 (9.145), Budimpešta 72.45 (72.45), Berlin 123.2375 (123.25), Italija 18.7375 (18.825), London 25.12 (25.12375), New York 517.50 (517.375), Pariz 14.40 (14.60), Praga 15.337 (15.335), Dunaj 73 (72.975), Bukarešt 2.73 (2.762), Sofija 8.74 (8.75), Varšava 56.75, Amsterdam 207.425 (207.40), Bruselj 13.975 (14.10).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.56, Kodanj 187.80, London 44.36, Milan 25.60, New York 707.65, Pariz 19.75, Varšava 78.40, Valute: dolarji 704.50, angleški funt 34.27, lira 25.50, dinar 12.47, čehoslovaška krona 20.93.

Praga. Lira 121.67, Zagreb 59.59, Pariz 93.50, London 168.72, New York 33.70.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 72—74, vojna odškodnina 304 den., zastavni listi 20—22. kom. zadolžnice 20—22, Celjska 193—194, zaklj. 194, Ljublj. kreditna 165—170, Merkantilna 90 den., raštediona 865—868, Slovenska 80 den., Kred. zavod 165—175, Strojne 112—115, Vevče 105 den., Stavba 55—65, Šešir 103 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 72—78.50, agrarni 43—43.50, aranž. 305—306, kasa 305.50 den., sept. 307. den., Hrv. esk. 100—101, Kred. 101—103, Hipobanka 55 den., ugovorka 92—92.50, Prašedion 865—870, Ljublj. kreditna 165—170, Slovenska 29—32, Srpska 130 den., Eksploatacija 10—13, Šečerana 335—340, Gutmann 225—240, Slavex 105—115, Slavonija 30.50—32, Trbovlje 331—335, Vevče 105—115.

Dunaj. Podon.-savski-jadrani 841.000, Žilno 705.000, Alpine 845.000, Greinitz 105.000, Kranjska industrijska 375.000, Trbovlje 430.000, Hrv. esk. 159.000, Leykam 124.000, Jugobanka 116.000, Avst. tvornice za dušik 246.000, Slavonija 36.800.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Deske — smreke, jelca, 18 mm, 4 m, od 16 cm naprej, monte, skoro paralelne, fco meja 4 vag. 500—510, zaklj. 500, trami merikantilni, od 4.5—9.11, od 4—12 m, fco meja 1 vag. 250—270, zaklj. 250, bukovce meterske zdrave cepanice, brez okroglice, fco vag. namembna postaja v Bački 3 vag. 26—26, zaklj. 26, bukovce letve in remeljni, la (brerz grč), 38-38 od 0.50 napr. in 50-60, 60-60, 70-70, 80-80 od 0.80 m napr., fco meja 1 vag. 750—800, zaklj. 750.

Zito in poljski pridelki: Pšenica nova, fco naklad. post. 260 bl., pšenica domača nova, fco naklad. post. 285 bl., koruza fco vag. nakladalna postaja 165 bl., rž domača, fco nakladalna postaja 210 bl., oves novi, fco nakl. post. 155 bl., tižol beli novi, fco vag. nakl. post. 170 bl., krompir rani, fco vag. slov. post. 95 bl., laneno seme, fco Ljubljana 380 den., laneno seme Podravina, fco Ljubljana 370 den., seno sladko, stisnjeno, fco vag. slov. post. 100 bl.

Darovi

DAROVI ZA MIKLOŠEVE SPOMENIK V LJUTOMERU.

Od 1. junija do 15. septembra so darovali: Na Zgodovinsko društvo v Mariboru: dr. Matija Murko in Pragi 200 Din, dr. Irgolič v Mariboru 10, dr. Dolar 20, Stefan Rojnik in Rogatec 20, Maks Durjava 50, Avg. Sedlar 50, Rupert Pivec 60, Marko Krajnc 20, dr. Vinko Močnik 25, vsi v Mariboru, Vetrinjski dvor v Mariboru 100, Zgodovinsko društvo v Mariboru 500, Celjska posojilnica 150, dr. Šumenjak in Ljutomeru 20. Na županstvo v Ljutomeru: okrajni zastop. ljutomerski 2000 Din, okr. posojilnica v Ljutomeru 500, Karla Varda 1000, Andrej Krapec 150, Vinko Poljanec s soprogo 300, Obrtna banka 500, Osvobod. Hönigman 500, Babnik Antonija 30, Fran Zacherl 100, sodnik Gorenjc 30, Rajko Ogrin 250, Anton Lah 100, Ignac Sinigoi 300, dr. Jos. Hubad 100, Jakob Rajh 100, Marko Rosenberg 125, Fran Karbaš 100, Maks in Josipina Pogruic 150. Pero Veselič 50, I. Koki 30, Fr. Zem-

Sven Elvestad:

Železni voz.

Roman.

Naposled sem zagledal obraz.

Naenkrat se je pojavilo tesno pred mojim bledom, koščeno detektivovo obličje s štrlečo brado in tenkimi ustnicami. Njegove oči so se svetlikale skozi stekla ščipalnika. Prišel je nenadoma, Bog vedi od kod, kakor bi ga bila izbruhnila tema. Morda je hotel za menoj? Stresel sem se ob tej misli.

Niti besede nisem mogel spraviti iz sebe; nisem si bil svest svojega glasu. Prav v tem trenutku sem bil popolnoma miren, toda Bog v nebesih čutil sem, da je razburjenost samo prežala na to, kdaj se bo vrgla naše in me obvladala.

... Celo večnost se mi je zdelo, da traja, predno sem začul detektivov glas. Naposled je spregovoril:

»Dolgo sem čakal«

»Iskal sem vas v hotelu,« se modvrnil, »in čakal več minut v vaši sobi.«

»Pojdiva!«

Detektiv je šel nekaj korakov po poti ob strmini, jaz sem mu sledil previdno ko prej. Toda na mah je uganil, na kaj sem mislil.

»Hodite lahko, kakor je sicer vaša navada,« je dejal, »tu blizu ne bova srečala nobenega človeka.«

»Mar veste to tako natanko?«

»Da, vem, dolgo sem stal in čakal.«

Ko sva prišla v gosto senco pod živo steno, je detektiv obstal. Razločna poroga je zvenela iz njegovega glasu, ko je vprašal:

»Ali se vam ne zdi izredno čudno, zakaj se obnašava prav za prav tako skrivnostno?«

Vprašanje me je zmedlo. Kolikor je mene zadevalo, je bilo to tajnostno obnašanje popolnoma razumljivo, da potrebno, res pa nisem bil mislil na to,

kakšni vzroki neki so silili Asbjørna Kraga, skrivati se tako, da ga ne bi nihče videl. Hotel mi je povedati morilčevo ime, to je bilo vse. Zakaj mi ga ni bil povedal še podnevi? Zakaj bi mi ga ne mogel povedati sedaj, v tem trenutku? Šele sedaj sem se prav jasno zavedel njegovega res čudnega obnašanja na današnji večer, in polastila se me je sumnja, pri kateri mi je ledenela kri v žilah: Mar je vedel, kaj namerna-vam? In me je k temu še popolnoma premišljeno spodbujal? Mar je bil vraga dovolj, da je računal tudi s tem?

Vse te misli so mi hušknile hipoma skozi možgane. Zamrmral sem nekaj nerazločnega na njegovo vprašanje.

»Nehal sem se že,« sem rekel, »popolnoma nehal, čuditi se še dalje vašemu počenjanju.«

»Toda zakaj se ravnote vi sami tako skrivnostno? Čemu ste se plazili ponoči okoli ko tat?«

»Mislim, da moram biti oprezen. Saj še vendar niste prijeli morilca.«

Tedaj se je detektiv zasmel. Okrenil se je z obrazom na stran in se smejal; njegov smeh je zvenel rezgetajoče in porogljivo; zdelo se mi je, da je prihajal iz teme same.

Prijel me je prijateljsko za roko in počasi sva odšla po poti. Blizala sva se sedaj pomalem mestu, kjer je držal strm prepad več sto čevljev navpično v morje.

»Ubožec,« je mrmral detektiv. »Saj ste že čisto zmešani in sestrašeni — nujno potrebujete miru in spremembe. Dobili boste oboje, ko bo ta zadeva enkrat srečno skončana...«

»Ali se ne bi hoteli malo požuriti?« sem vprašal. Prišla sva bi bila prav na vrh in strmela v črno brezno, ki je z mrzlim dihom zijalo v naju.

»Da, zdaj boste čuli, kaj vam hočem povedati,« je odgovoril, »toda najprej vas moram še nekaj vprašati. Ali mi znorete odgovorjati?«

»Zakaj ne bi mogel?«

»Vaš glas se mi je zdel hrpav in negotov kakor pri človeku, ki se potaplja... toda brzkone je to samo razburjenost, morda tudi neugodje, ki vas hoče obvladati. Bili ste torej danes zvečer v moji sobi?«

»Da.«

»In se vam ni zdelo čudno, zakaj so bile duri odprte?«

»Res čudno.«

»Povem vam, da jih namenoma nisem zaklenil.«

»Vedel sem prav dobro, da je bilo tako. Saj jih drugače skrbno zaklepate.«

Detektiv se je spet zasmel.

»Občudujem vas,« je dejal, »čutim, da malo pazite na svoj glas. Vaša prisotnost duha mi zares ugaja. Morda veste tudi, kakšen je bil moj namen?«

»Ne.«

»Potem vam bom povedal. Hotel sem, da bi videli mojo sobo.«

»Jaz?«

»A, sedaj zveni vaš glas spet zamolklo in hrpavo. Mojega pisalnika niste videli?«

»Videl sem ga.«

»Kaj ste tam našli?«

»Zadostuje naj vam, če vam povem, da sem res našel.«

»Hoho, nočete z besedo na dan; našli ste posodi-ice za šminkanje, kaj ne?«

»Res.«

»In krive lase in brado?«

»Tudi to. Vem popolnoma natanko, da ste bili vi, gospod detektiv, ki je lazil ponoči okoli in igral počast ubitega gozdarja.«

»Potem ste gotovo pogodili tudi vzrok za to?«

»Govorite vedno v ugankah, ne razumem vas dobro.«

Detektiv mi je del roko na ramo.

»Halo,« je rekel, »zdi sem, ko da bi ališal...«

=====

Priporočamo LJUDSKO KNJIZNICO (jugoslovanska knjižarna v Ljubljani): 19. zv. J. O. Curwood, Kazan, volji pst. Kanaski roman 18 Din, vezan 30 Din — 20. zv. Ed. About, Kralj gora 18 Din, vezan 30 Din — 21. zv. H. R. Haggard, Jutranja zvezda 30 Din, vez 40 Din — 22. zv. Otocna kapljana Granla. Popolnovanje okoli sveta. Roman v treh delih 48 Din, vez 58 Din.

=====

Hjše 300, Franc Wirth 300, Gjurto Martinušič 250, Vekoslav Vilar 200, Josip Jelovšek 50, Rodošek L. 50, Josipina Vaupotič 50, Fr. Repič 100, vsi v Ljutomeru; odvetnik in notarji: dr. Lašič v Mariboru 100, dr. Božič v Celju 100, dr. Boštjančič v Mariboru 100, dr. Jesenko v Sevnici 50, dr. Globečnik v Novem mestu 50, dr. Švigelj v Ljubljani 50, dr. Marez v Litiji 50, Fran Kršper v Crnomlju 50, dr. Veble v Mariboru 25, Josip Kenda v Cirknici 30, dr. Fr. Roš v Laškem 10, dr. Leskovec v Dol. Lendavi 50, dr. Rakun v Celju 50, dr. Iv. Lovrenčič v Ljubljani 30, dr. Ban v Ormožu 100, dr. Laznik v Celju 50, dr. Milko Hrašovec v Celju 30, dr. Boezio v G. Radgoni 100, Hinko Požun v G. Radgoni 100, dr. Schwarz v Cakovcu 20, dr. Krivic v Ljubljani 50, dr. Josip Vrečko v Celju 50, Fr. Stupica v St. Lenartu 20, Rado Jereb v Konjicah 80, ing. Kladnik v Trebinju 100; profesor Rauter nabral 227, Hranilnica in posojilnica v Središču 100, Hranilnica in posojilnica v St. Jurju ob Šč. 100, Posojilnica v Gor. Radgoni 500, Posojilnica v Križevcih 200, Karl Mavrič 30, Sikošek 30, Fr. Slanovec 20, Fr. Lobnik 100, vsi v G. Radgoni; Fr. Sovre 10, Srečko Pihlar 30, dr. Benjamin Ipavc 80, Karl Jančič 100, vsi v Mariboru; dr. Karba v Kamniku 50, Josip Mursa v G. Krapju 100, Anton Božič v Radslavcih 10, Ant. Mija v Borecih 25, graščina Negova 100, Merkant. banka v Kočevju 50, okrajni odbor v G. Radgoni 500, Hranilnica in posojilnica v Radenci 350, dr. Domjančič v Zagrebu 100, gostilna Horvat v Kapeli 100, Stanko Murko nabral 40, Katika Rajh na Moti 100, Miklošičeva nečakinja Alojzija Korbek 100, Alojz Stibler v Prevalju 50, za vozne legitimacije se je nabralo 233 Din. Vsem darovalcem izreka odbor iskreno zahvalo ter prosi za nadaljnje prispevke, da se poravna primanjkljaj, ki znaša okoli 7500 Din.

Žrebanje cerkvene loterije v Žireh.

4000 dobitkov à 15 Din:

(Dalje.)

7759, 546, 1759, 4844, 23868, 10417, 24254, 15844, 15320, 10801, 6365, 2954, 19660, 926, 20918, 813, 17522, 24520, 11920, 22787, 24549, 17536, 15064, 3646, 15194, 21582, 25803, 4148, 22490, 24908, 3180, 290, 20738, 10851, 5356, 4855, 26260, 12613, 12083, 26303, 4253, 11431, 3001, 5273, 3076, 18207, 5731, 7655, 17362, 20516, 13586, 8263, 9388, 20152, 10094, 2494, 18256, 24083, 20089, 8359, 4548, 2586, 556, 11639, 9715, 16677, 1923, 12431, 4409, 16274, 6265, 11868, 1167, 244, 24310, 14318, 26087, 416, 13871, 22284, 17799, 17159, 23275, 625, 5025, 4671, 8551, 1902, 24651, 9849, 20418, 25709, 22660, 21187, 19924, 6658, 14958, 11033, 24506, 27839, 6640, 25221, 6489, 19950, 2650, 20940, 5646, 1117, 1849, 6477, 300, 21824, 5101, 23151, 2122, 26437, 23222, 25190, 16007, 9730, 12276, 13111, 609, 10855, 117, 22849, 7362, 5174, 5588, 13500, 8595, 215, 9183, 14679, 17597, 12394, 17644, 24702, 14605, 4643, 24979, 16636, 16115, 7652, 2074, 21601, 11208, 9750, 4311, 21786, 9661, 2160, 17012, 5071, 4522, 706, 12849, 16926, 7545, 4001, 8569, 17213, 19709, 23159, 24087, 13510, 24149, 15535, 15070, 9249, 6505, 23207, 310, 26008, 256334, 12603, 17906, 21537, 2894, 25765, 2416, 18224, 8266, 12127, 19511, 9293, 1, 1290, 12051, 22776, 3235, 9126, 21375, 19800, 6955, 25461, 16327, 26367, 1030, 6404, 8919, 17520, 10620, 26085, 11777, 24864, 11097, 25141, 4009, 7929, 15135, 17009, 25038, 5787, 7443, 25788, 2788, 5969, 26049, 191, 97, 28530, 9190, 8021, 5959, 23777, 17624, 22273, 24183, 8201, 25681, 14264, 19497, 24086, 12199, 8153, 940, 6229, 17919, 9873, 1740, 17797, 21887, 2721, 468, 701, 10665, 24545, 1267, 6620, 5768, 3546, 14431, 7813, 13823, 13556, 8904, 7507, 22088, 1541, 15744, 4594, 7249, 8979, 25605, 12974, 14407, 5107, 7389, 15524, 1830, 12064, 10034, 18799, 4379, 16753, 1081, 4669, 1181, 1487, 3823, 989, 14954, 11765, 16986, 20240, 22478, 561, 11261, 8422, 15617, 6948, 11998, 10068, 16182, 20692, 6918, 4853, 23101, 2266, 1733, 15991, 9858, 3199, 2726, 24258, 20010, 6375, 10678, 6062, 13909, 5022, 1205, 26291, 24191, 19570, 5046, 24510, 26295, 13133, 21068, 11796, 6382, 17405, 15201, 9365, 3092, 20882, 18723, 17670, 21140, 8012, 13410, 23196, 1883, 15732, 10805, 4817, 4907, 22844, 6385, 14674, 10824, 20558, 9913, 18618, 9291, 5441, 1983, 11637, 11045, 4538, 3890, 19675, 292, 2382, 6291, 15117, 325, 6194, 7166, 25062, 6699, 16763, 3471, 24359, 20850, 12094, 26384, 13769, 19018, 9076, 15718, 10209, 12614, 22091, 9705, 15217, 17383, 10711, 22008, 23068, 20264, 18410, 10252, 21740, 25767, 1480, 4472, 5202, 4382, 8603, 8474, 23055, 4045, 1870, 26050, 22214, 12379, 24511, 8334, 214, 15264, 582, 22935, 14594, 5722, 21031, 8536, 8568, 10484, 14882, 899, 15884, 15838, 9852, 2, 13345, 5321, 25320, 13505, 6647, 21778, 22459, 10407, 6017, 20211, 5938, 12175, 2936, 23901, 20120, 23844, 1670, 9908, 16767, 9592, 15094, 20484, 18503, 8712, 24639, 19554, 216, 10156, 6199, 848, 2512, 10247, 25196, 3206, 16034, 5690, 17335, 19277, 21743, 9132, 15908, 1699, 4302, 20318, 8175, 8114, 1432, 19087, 14685, 8447, 4876, 23400, 1502, 25121, 22664, 406, 180, 23214, 17457, 17523, 22145, 11774, 18340, 12073, 24914, 9848, 1501, 16321, 21034, 21203, 12683, 712, 6509, 6616, 15152, 8603, 9596, 6681, 10274, 17060, 3458, 8077, 6098, 19132, 17743, 973, 25860, 8589, 15280, 19874, 765, 4988, 20490, 25855, 22373, 14551, 11850, 14501, 20426, 11527, 20571, 20443, 1393, 6244, 15588, 18748, 9329, 9608, 13073, 23583, 7008, 10958, 15128, 6520, 15068, 7304, 3777, 14677, 164, 10064,

9754, 13082, 20711, 21702, 23115, 24859, 10952, 25657, 12011, 17911, 16168, 22832, 11423, 15059, 10640, 19731, 12623, 6500, 32, 13069, 10667, 9446, 12440, 9680, 285, 18622, 8300, 20091, 21620, 25854, 1819, 3800, 2139, 1774, 10775, 13890, 9586, 21954, 10692, 22596, 16366, 4187, 2890, 24295.

Serijski B.: 3106, 5532, 8295, 4610, 8421, 8237, 4333, 6484, 7859, 8622, 4230, 2480, 8676, 5084, 924, 4327, 3514, 4255, 4785, 2107, 6533, 8419, 4707, 1160, 2184, 6107, 227, 8495, 517, 3307, 1508, 1085, 1391, 725, 2516, 141, 3044, 5269, 6559, 1697, 3289, 1098, 7963, 2265, 4846, 6489, 2420, 7865, 7285, 8152, 6559, 1697, 3289, 1098, 7963, 2265, 4846, 6489, 2420, 7865, 7285, 8152, 5395, 593, 3802, 8126, 4319, 8118, 6301, 5632, 2834, 1462, 6302, 4890, 7473, 4185, 1855, 5734, 460, 6293, 1287, 1312, 6162, 1846, 1348, 6812, 4606, 8621, 8933, 8138, 4083, 8310, 9882, 4052, 8202, 1722, 7087, 858, 614, 5656, 1093, 6050, 4472, 6, 5008, 7996, 2621, 5666, 3658, 4483, 2783, 604, 2720, 7681, 2868, 1659, 8472, 837, 5959, 2718, 636, 20, 1386, 1399, 797, 1268, 248, 5712, 3377, 1338, 6512, 4092, 2688, 3723, 3251, 2531, 1359, 8059, 8376, 4890, 2681, 6963, 7561, 1788, 310, 2384, 8985, 5406, 449, 5286, 5143, 6450, 3190, 4336, 6124, 326, 4317, 5791, 6323, 8847, 3181, 5000, 923, 3050, 5058, 5593, 3881, 1561, 4097, 5190, 4810, 8000, 2018, 3755, 351, 130, 688, 7512, 7772, 7525, 1243, 6130, 2568, 4994, 2054, 5538, 4631, 3583, 3493, 5999, 3607, 6127, 4506, 6508, 8591, 9, 8043, 3356, 1067, 5772, 2656, 160, 7135, 6700, 3525, 6351, 3768, 3175, 745, 2178, 2908, 6927, 2969, 867, 1513, 484, 8823, 586, 589, 3561, 6102, 5977, 5968, 607, 2577, 7261, 78, 8834, 915, 4898, 1306, 5061, 8624, 2941, 5127, 3097, 2586, 7251, 8231, 3851, 1694, 7420, 3190, 2940, 14, 4031, 3378, 6659, 5185, 4152, 8414, 4548, 3633, 3069, 4339, 701, 1910, 650, 6150, 6658, 1054, 7227, 2704, 1994, 2848, 2850, 8020, 6409, 768, 1987, 55, 6047, 876, 6005, 1097, 6322, 8068, 5228, 3432, 8700, 8203, 8850, 6695, 1987, 524, 289, 1147, 242, 1706, 1143, 4037, 7333, 4572, 3482, 7768, 1171, 4079, 2344, 222, 1724, 2696, 3268, 2338, 5575, 818, 4758, 2810, 377, 7612, 6570, 5272, 672, 6192, 8970, 8343, 7874, 1064, 3162, 396, 3301, 1654, 5051, 2504, 3871, 528, 3684, 5713, 7046, 4369, 611, 4080, 5211, 1310, 470, 3120, 266, 7745, 7517, 1872, 301, 1612, 5470, 808, 1488, 2734, 4432, 2837, 1535, 6417, 2165, 7159, 1999, 8872, 5170, 7070, 1123, 4773, 2196, 2998, 7594, 7866, 1876, 6825, 4026, 2733, 5728, 3465, 1691, 3336, 4391, 1553, 1690, 6787, 8360, 658, 444, 4475, 3804, 6518, 8675, 340, 1394, 5615, 5878, 4950, 5763, 7350, 5986, 5981, 7350, 292, 5912, 1113, 2894, 1816, 1985, 5486, 5500, 2999, 1502, 1848, 2040, 4651, 8835, 2626, 2362, 1939, 2899, 6594, 5642, 7669, 2441, 128, 3487, 4223, 2457, 8505, 9710, 8480, 7611, 627, 187, 1484, 8501, 10, 1803, 1541, 5321, 8654, 8785, 8952, 5897, 6208, 3230, 118, 3248, 3142, 1192, 234, 4466, 5312, 585, 4024, 8558, 8183, 4874, 4992, 5994, 4182, 2664, 1733, 5697, 3070, 2388, 239, 5487, 5351, 3611, 4616, 4549, 817, 3218, 3380, 1471, 2912, 8372, 5046, 8315, 6899, 6345, 6186, 3154, 3549, 8084, 8855, 6802, 3916, 1385, 2813, 1980, 3408, 1411, 2893, 6343, 3856, 1817, 2033, 2762, 5134, 1751, 8837, 2842, 85, 835, 2653, 7841, 4889, 1263, 24, 1771, 7688, 5819, 5905, 3475, 2752, 6843, 7539, 2886, 5627, 8442, 1375, 5493, 5430, 6659, 1208, 1699, 6419, 5809, 6072, 3574, 1886, 2872, 5394, 2863, 42, 1249, 7236, 3630, 4153, 8935, 4323, 5863, 6300, 2711, 4235, 5144, 8821, 4708, 631, 4801, 823, 5033, 5426, 663, 784, 4383, 2663, 3641, 4969, 2766, 3964, 6246, 8396, 952, 4081, 3746, 6690, 273, 1336, 7588, 3653, 7651, 8800, 8741, 7405, 1776, 1460, 6732, 704, 3636, 8503, 5160, 3338, 4564, 336, 4074, 361, 8454, 941, 8906, 2849, 8118, 5956, 536, 7849, 6593, 8110, 2729, 1600, 7813, 8683, 5930, 5498, 2825, 2169, 1836, 7888, 422, 1945, 2114, 1236, 597, 1598, 7270, 7049, 8612, 7656, 6635, 7694, 5311, 8614, 1063, 1652, 3212, 6640, 2260, 1433, 3368, 4299, 8560, 2401, 3788, 7627, 3074, 5089, 872, 5008, 424, 7952, 3294, 2074, 7586, 4824, 7486, 6539, 3544, 6699, 3784, 1893, 7741, 43, 2570, 241, 8576, 3621, 2832, 1611, 1574, 2042, 3447, 8408, 2727, 2753, 6895, 4907, 1844, 8978, 7208, 8161, 710, 1453, 218, 6120, 2512, 5600, 5679, 5588, 2496, 198, 4473, 8434, 8337, 2217, 1585, 7011, 6709, 1394, 5650, 8704, 2347, 3858, 6410, 2274, 1358, 1253, 7574, 4628, 8568, 886, 7176, 4626, 761, 5039, 5223, 8208, 6289, 5248, 2280, 2778, 4780, 875, 17, 2240, 5386, 3557, 312, 4926, 2672, 3524, 1165, 4108.

(Dalje sledi.)

Naprodaj

iz konkurzn. sklada E. Malhapa

štiri steklene OMARE in 1 stekleni PULT.
Poizvedbe pri: DR. R. KRIVIC, advokat,
Ljubljana, Dunajska cesta 6.

Zasebna šola!

Vsi dijaki, obrtniki, uradniki morejo v januarju 1. 1927. položiti izpit čez eden ali dva gimnazijska razreda, kar ima vrednost drž. gimnazije. — Tečaj (dnevni in večerni) se prične 1. oktobra 1926. — Uspeh zamenjen, ker so angažovani izborni učitelji. Vpisovanje na Moški učiteljski šoli v BEOGRADU, Cvetni trg — Hačjić. 6441

Vremensko poročilo									
Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 20. septembra 1926. Višina barometra 308·8 m									
Opazovanja	Baro- meter	Toplota v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblač- nost 0—10	Vrsta padavin		Mojila temp.	Najvišja temp.
						ob opazovanju	v mm do 7h		
Ljubljana (dvorec)	7	766·3	12·2	94	NE 1	0	megla	22·7	12·1
	8	766·2	12·8	93	NE 1	0	megla		
	14	763·5	22·3	62	E 4	5			
	19	762·3	19·9	65	SE 1	10			
	21	763·5	18·1	65	SE 1	7			
Maribor		766·3	16·0	77	NE 2	10		24	13
Zagreb		766·5	10·0	82	SE 1	7		25	14
Belgrad	8	763·9	14·0	67	NNE 1	7		—	12
Sarajevo		765·0	14·0	43	ESE 1	7		—	9
Skoplje		762·6	19·0	54	SE 2	2		28	10
Dubrovnik		762·6	24·0	39	NNE 2	0		31	16
Split	7	761·6	23·0	56	NE 1	0		33	22
Praga		768·0	12·0	—	mirno	0	megla	25	11

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.
Dunajska vremenska napoved za 21. septembra: bolj oblačno, nagnjenje k padavinam, temperatura se zniža.

Čevlje za šolsko mladino

26-30 31-35 36-39

Din 60·-95·-135·-

„PETOVIA“, zaloga čevljev
Dunajska cesta 1a

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znam-
Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Gospodična

z večletnimi spričevali želi spremeniti mesto vzgojiteljice. Gre tudi k vdovu z otroci ali prevzame aliho zaupno mesto. — Ponudbe na upravo pod št. 6445.

Malo HIŠO ali VILO

v Ljubljani se kupi. — Navedba cene in naslov v upravi »Slovenca« pod »Plačam takoj«. 6447

Dvokolesa

popravlja najbolje, najhitreje in najceneje.
FLORJANČIČ, Ljubljana, Nunska ulica št. 3.

Izgubilo se je več jopic

v nedeljo okoli 8 zvečer, v bližini šentpetrške cerkve. Vljudo prosim one, ki jih je pobral, da bi jih poštno vrnil proti nagradi. Enako prosim tudi tistega gospoda, ki je bil tako prijazen, da mi je sporočil, da sem jih zgubil, ker temu gospodu je gotovo znano, kdo jih je pobral. — Pojasnila prosim na upravo lista pod št. 6443.

Foto M. Japelj

Maribor
Aleksandrova c. št. 25/III.
nudi lepe slike in zelo poceni.

Jabolka

se dobe od 1. do 5. ure pop. kg po 3—5 Din v zabojčkih od 10—50 kg in skladišču pri vrtu restavracije MIKLJČ pred Južnim kolodvorom. 6442

Proizvajal. pare

do 4 atm. največ 6 do 10 m² gorilne površine, z vsemi pripadajočimi dali, se takoj kupi. — Ponudbe pod: »Parni kotel 6435« na upravo »Slovenca«.

Krojno učilišče

Ljubljana, Stari trg št. 19.
Pozor, krojači, šivilje, gospe, gospodične, uradnice, dijakinje itd. Večerni tečaj moškega in damskega krojenja za krojače in šivilje. Poseben večerni tečaj za gospe, gospodične, uradnice, dijakinje, privatnice, ki se želijo izobraziti v samostojnem izdelov. oblek. Izdelovanje najmodernejših damskih in moških krojev. Izdaja modnih krojaških listov za krojače z veliko slikovno tablo in priloženim učnim poukom. Krojni pouk poteka pošte a slovenskimi učnimi jeziki. Pričetek večernega tečaja dne 1. oktobra t. l. Vpisovanje dnevno do 8. ure zvečer. Revnejšim tečaj ceneje.

Lesni trgovci, pozor!

Lesnim tvrdkam, koje imajo hmeljske droge, se nudi ugodna prilika iste prodati v Savinjski in Dravski dolini. Prevzamem večjo množino istih v nadrobno razprodajo. — Natančneje po osebnem dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod št. 6396.

Sobo prazno ali meblovano, iščeta 2 gospodični. — Ponudbe upravi pod »Soba 6378«.

Meblor. sobo

lepo, s posebnim vhom (električna luč), oddam solidnemu gospodu. — Naslov v upravi »Slovenca« pod: »Meblor. soba«.

Volno in bombaž

za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlu PRELOGU — Ljubljana, Stari trg št. 12 — in Zidovska ulica št. 4.

Ia

gornješlezjs